

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 38

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 3
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čerkov.
zavodu št. 11.842

Ljubljana, 25. avgusta.

Odločitev se bliža. Iz Zagreba prihaja vest, da je ministrski svet sklenil obnovitev pokrajinske vlade za Hrvatsko, da so reaktivirane stare kompetence županijskih in kotarskih uradov v smislu zakona iz l. 1886., ki se zopet podredijo pokrajinskemu namestniku. S tem je dejansko likvidirana tudi institucija velikih županov ter ureditev državne oblasti.

Ustava naše kraljevine je odpravila dosedanje historične in plemenske upravne enote. Kot največjo upravno enotico je uvedla oblast, kateri načeljuje veliki župan, ki je neposredno podrejen ministru. V prehodnih določbah ustava predpisuje likvidacijo pokrajinskih uprav ter odreja, da mora biti v določenem roku izdan poseben zakon o novi upravni ureditvi države. Ta zakon, ki stvarno, četudi ne formalno, spada med osnovne zakone naše države, je izšel 26. aprila 1922. Predpisal je, da se morajo v treh mesecih imenovati veliki župani, določil je njihovo kompetenco ter v členu 25. odredil, da se ima njihovo poslovanje takoj pričeiti. Zakon ne dopušča (in ne more dopuščati, ker bi sicer nasprotoval jasnim določbam ustave) nobenega dvoma, da se morajo pokrajinske uprave likvidirati. Le določitev postopanja pri tej likvidaciji je ostavljena kot upravno-tehnična zadeva za vsako grano kompetentnemu ministru po pristanku ministrskega sveta. Čim je enkrat ta določitev bila izrečena in izvršena, je pravo ministra konzumirano. Zakon istovestno ukinja tudi dosedanje okrožne (v Srbiji) in županijske uprave (na Hrvatskem) v onih krajih, kjer je sedež nove oblasti.

V smislu ustave in zakona se je v zadnjih dveh letih izvršila upravna preureditev države. Likvidacija pokrajinskih uprav je bila skoraj popolnoma končana in polagoma so pričele posloovati nove oblasti uprave, katerim bi se imele že pridružiti oblasti in srezka avtonomija s svojimi skupščinami in upravami, ki so temelj naše notranje konsolidacije in izhodišče zadovoljstva naroda.

Vse to je sedaj za velik del države postavljeno na glavo. Enotna državna administracija je razbita, ustava in zakon sta pogažena. Vlada reda in zakonitosti ni nadaljevala in pospešila, kar so prejela vlade v organizaciji avtonomnih edinic morda zamudile, — kakor je slovesno obečala, — pa je z enostavnim ministrskim sklepom likvidacijo pokrajinske uprave v Zagrebu spremenila v likvidacijo oblasti uprave na Hrvatskem. Ustavnemu temelju naše države je prizadejal udarec, katerega posledice se še ne dajo predvideti.

Ako iščemo razlogov za ta z ustavnega, zakonskega in političnega stališča nečuten korak vlade, jih ne bomo našli v potrebah naroda in države. Vlada je s sekiro zamahnila proti ustavi, ne da koristi Jugoslaviji, nego da spasi sebe. V soboto je dr. Maček v Radičevem imenu stavil gosp. Davidoviču ultimatum, da HRSS ni voljna še nadalje podpirati vlade, ako se predvsem ne izvrši obnova stare hrvatske «avtonomne» uprave, ki naj predstavlja prvi korak k samostojni hrvatski državi. In da gospodje ministri očuvajo svoje bedno življenje še za nekaj tednov, so žrtvovali zakon in ustavo. Radičeva volja je sedaj zakon, kateremu se klanja današnja jugoslovenska vlada, njegov interes je višji nego interes celokupnega naroda in države!

In kako bedno je bil izvršen ta protistaven čin. V odsotnosti kralja, tik pred odhodom predsednika vlade na narodne svečanosti, je ministrski svet v obliki upravne odredbe prevrnil ustavo, potegnil na sebe kompetenco same ustavotvorne skupščine. To je pravo furtimaško delo, dostojno neiskrenosti celokupne vladne politike.

Vladni sklep se nanaša danes na vzpostavitev starih prilik v Hrvatski, jutri gospodje lahko nadaljujejo drugod in tako bi se mogli z ministrskimi sklepi polagoma približati stanju od 1. decembra 1918 ter razdeliti Jugoslavijo po Radičevem receptu. «Vlada zakona» je po zagrebškem eksperimentu sposobna, da z ministrskimi dekreti zlikvidira celotno Ustavo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev!

Usodepoln korak na potu rušenja ustave je storjen. Vlada je z zaničevanjem prezrla enega izmed ustavnih faktorjev naše države. Poslala je parlament domov in narodno predstavništvo je obsojeno k molku. Njegova prava so uzurpirali nositelji današnjega režima, ki se menda radi tega zove «parlamentaren». Odločitvi drugega čuvaja ustave in za-

Suspensija ustave na Hrvatskem

VSLED RADIČEVEGA ULTIMATA JE VLADA V SOBOTO SKLENILA ODPRAVITI KOMPETENCO VELIKIH ŽUPANOV V HRVATSKI TER OBNOVITI PO ZAKONU LIKVIDIRANO POKRAJINSKO UPRAVO. — RADIČEVCI PROGLAŠAJO TO KOT PRICETAK POSTOPNEGA POVRATKA HRVATSKE EKSEKUTIVE.

Zagreb, 25. avgusta. r. Današnji politični radičevski «Hrvat» objavlja na čelu lista sledečo vsto: «Narodne Novine» (zagrebški uradni list) objavljajo službeno:

V svoji seji od 23. avgusta 1924. je ministrski svet sklenil:

Oddelki pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo in sicer: oddelek za notranje zadeve; za prosveto in vere;

in socijalno politiko bodo vršili tudi za nadalje svoje prvotne kompetence;

kr. županijske in kotarske oblasti pa bodo vršile kompetenco, ki jo jim je določil zakon od 5. februarja 1886. o sestavi in ureditvi uprave v županijah in kotarjih in sicer pod nadzorstvom šefa za notranje zadeve kot zakonitega zastopnika pokrajinskega namestnika, dokler se vprašanje o nadaljnjem izvajanju likvidacije poslovanja pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo z novimi sklepi ministrskega sveta končno ne ureči.

Sklepi o izvršitvi 25. čl. zakona o splošni upravi bodo storjeni v svojem času.

Vsi dosednji sklepi ministrskega sveta, o likvidaciji poslov pokrajinske uprave za Hrvatsko in Slavonijo, v kolikor nasprotujejo tej odločitvi ministrskega sveta, se stavljajo izven moči, dokler se vprašanje o nadaljnjem izvajanju likvidacije končno ne reši.

Zagreb, 25. avgusta. r. «Hrvat» poroča: Danes je na pokrajinsko namestništvo dospela brzojavna naroba iz Beograda, da se veliki župani likvidirajo in da se vzpostavijo pokrajinska uprava. Odrejeno je, da se

z današnjim dnevom obustavljajo vsi vlozili zapisniki in knjige, ki so se vodile za oblasti uprave, in da se imajo zopet voditi tako, kakor je to bilo pred imenovanjem velikih županov.

Zagreb, 25. avgusta. r. Posli začasnega zastopnika pokrajinskega namestnika so poverjeni bivšemu šefu notranjega oddelka in dosedanjemu likvidatorju pokrajinske uprave dr. Gavru Gokoviću.

Zagreb, 25. avgusta. r. Današnje objave radičevskega «Hrvata» so izzvale v Zagrebu veliko senzacijo ter se splošno komentirajo kot prva kapitulacija države pred Radičem. Kakor se doznava, je dr. Maček v konferencah z Davidovičem in Nastasom Petrovičem izjavil, da smatra Radičev obnovev hrvatske eksekutive kot predpogoj za nadaljno podpiranje sedanjih vlade. Prvotno je Radič zahteval takojšno imenovanje bana, pozneje je po telefonskih razgovorih z Mačkom pristal, da se obnovitev starega stanja izvrši postopoma. Svoje popuščanje utemeljuje s tem, da mu gre predvsem za moralni efekt, ki ga bo ta odločitev vlade nedvomno izzvala v radičevskih masah, kot dokaz, da Radičeva politika zmaga.

Dr. Maček je izposloval v Beogradu tudi odpuščanje vseh policijskih uradnikov v Zagrebu, ki so se «kompromitirali» (t. j. pokazali svoje jugoslovensko mišljenje) povodom sokolskega zleta v Zagrebu.

Sklep vlade glede vzpostavitve pokrajinske uprave je bil od Radiča odobren in dr. Maček ga je danes zjutraj prinesel v Zagreb. Od njega ga je prejel tudi «Hrvat» v objavo.

Kako rešuje vlada uradniško vprašanje

STALNA TOČKA NA DNEVNEM REDU SEJ MINISTRskega SVETA JE ODSTAVLJANJE IN PRESTAVLJANJE URADNIKOV.

Beograd, 25. avgusta. r. Ministrski svet je imel nocoj sejo, na kateri je v glavnem razpravljali sokraj samo o odstavljanju in imenovanju uradnikov. Kakor se doznava, so bile na tej seji določene vse osebe za mesta novih velikih županov, razen za Hrvatsko in Slavonijo ter za Cetinje. Notranji minister Petrovič, ki je imel jutri odpotovati v Skopje h kralju, ostane v Beogradu in bo ukazoval novim velikim županom neel kralju v podpis minister prosvete dr. Korošec.

Ministrski svet je na poročilo prosvetnega ministra odobril zagrebški mestni občini prošnjo za nakup polovice Maksimira. Odkupna cena se porabi za potrebščine zagrebške univerze. Odobren je bil tudi znesek pol milijona Din kot podpora beograjskemu gledališču.

Beograd, 25. avgusta. r. Za pomočnika ministru za zdravstvo je imenovan bivši inspektor ministrstva za socialno politiko dr. Sima Petrovič.

NARODNA SKUPŠČINA SE SESTANE.

Beograd, 25. avgusta. r. «Beogradske Novosti» pravijo, da se po svečanostih v Peči sestane narodna skupščina k seji. Opozicija zbira gradivo za vse važnejše dogodke, ki jih bo v parlamentu spravila na razgovor.

DŽEMIJET IN RADIČ.

Zagreb, 25. avgusta. r. Danes je dospel semkaj džemijetovski prvak Ferad beg Draga. Baje ima namen stopiti v stik z Radičem, bodisi direktno ali posredno potom tretje osebe.

Program ljubljanskega sestanka

Beograd, 25. avgusta. r. Jutri zvečer odpotuje v Celje zunanji minister dr. Marinković, kjer bo v sredo počakal češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, s katerim pride zvečer v Ljubljano. Tu priredi minister s soprogo banket na čast gostu. Med vožnjo in potem bodeta oba ministra izmenjala misli o bodoči politiki Male antante in o skupnem nastopanju na konferenci Zveze na rodov v Zenevi. Še isti dan nadaljuje dr. Beneš z češkoslovaško delegacijo potovanje v Zenevo.

V četrtek zvečer pride v Ljubljano rumunski zunanji minister Duca, ki ostane prihodnji dan, 29. t. m. gost dr. Marinkovića. Oba ministra odpotujeta v petek z delegacijami v Zenevo.

„Times“ o položaju v Jugoslaviji

Beograd, 25. avgusta. r. V vseh tukajšnjih krogih se mnogo komentirajo članki londonskih «Times» o novih razme-

kona se vlada sicer očitno izogiba (predložila ni niti ukaza o postavitvi pokrajinskega namestnika v Zagrebu), izogniti se ji ne more. Dosedaj je krona energično odklanjala vsak eksperiment v ustavnim stanjem. Tudi postavitev enega vel. župana za celokupno Slovenijo se je razbila ob njegovem odporu. V svojem govoru v Surdulici je kralj naglasil trdno voljo, da v naši državi ne sme razvoiti nazaj in pozival je k očuvanju stanja, kakršno so nam ustvarile žrtve vojne in volja naroda. Vladni sklen od 23. avgu-

sta se nahaja v ostrem nasprotju s kraljevim govorom od 24. istega meseca. Vlada bi na ta način vladarjeve besede že vnaprej desavturirala.

Odločitev je torej provocirana. Ako ostane pri vladnem sklepu, potem je prva kapitulacija države pred Radičem izvršena in današnja temeljna osnova našega nacionalnega in državnega življenja zapuščena. Krenili smo na pot, katere začetek poznamo, o kateri pa ne ve nihče kje bo končala.

Debata v Reichstagu o londonskih sklepih

NEMŠKI NACIONALCI PROTI SPREJEMU LONDONSKEGA SPORAZUMA. — SOCIALISTI ZAHTEVAJO RAZPUST PARLAMENTA. — GOSPODARSKE ORGANIZACIJE POZIVAJO K TREZNOSTI.

Berlin, 25. avgusta. s. Zbornica je pričela danes razpravo o vladni izjavi v zvezi s prvim proučevanjem zakonov o poročilih izvedencev. Ko je poslanec Hergt v imenu nemških nacionalcev podal izjavo, da ne ostane nemškimi nacionalcem nič drugega, kot odkloniti vse zakone glede izvedeniških poročil, je poslanec Hilferding (soc. dem.) polemiziral s predgovornikom ter se zavzemal za sprejem teh zakonov. Končal je z besedami: »Ta državni zbor s svojim komunistično-nemško-nacionalnim blokom ni delazmožen. Zrel je za razpust, ker ne predstavlja več mišljenja večine naroda. Hočemo se boriti in gotovo je, da bomo zmagali. (Odobrovanje pri soc. demokratih in demokratih). Poslanec Haas (centrumas) se je zavzemal za sprejem zakonov glede izvedeniških poročil.

Berlin, 25. avgusta. s. Državni zunanji minister je sprejel brzojavko, v kateri prosi 100 Nemcev, ki so zaradi nemško-nacionalne propagande zaprti v francoskih ječah v Dordtmundu, naj se na vsak način sprejme londonski dogovor. Gospodarskopolični in finančnopolični odsek začasnega državnega gospodarskega sveta sta sprejela resolucijo, v kateri opozarjata kljub neizpolnjenim pogojem v londonskem dogovoru z ozirom na sedanjih gospodarski in politični položaj na nemščnost odklonitve dogovora.

Koeln, 25. avgusta. a. V Koelnu zbrani zastopniki nemških demokratičnih organizacij na zasedenem ozemlju so poslali državnemu zboru brzojavko, v kateri se kljub velikim bremenom, ki jih nalaga londonski dogovor Nemčiji, zahteva, da naš državni zbor odobri dogovor.

KONTROLORJI NAD NEMČIJO.

London, 25. avgusta. j. Diplomatični poročevalec lista «Daily Telegraph» doznava, da bodo mesta, ki se bodo ustvarila v zvezi z Dawesovim načrtom razdelila nastopno: Generalni agent za reparacijska plačila postane Amerikanec, kontrolni komisar Holandec, železniški komisar Francoz, vrhovni komisar za kontrolirane dohodke Anglež, poročilo za železniške bone prevzame Italijan, za industrijske bone pa Belgijec.

AMERIKA ZADOVOLJNA Z NEMČIJO.

Washington, 25. avgusta. s. Na predvečer tretje obletnice podpisa mirovne pogodbe z Nemčijo, je izjavil državni tajnik Hughes zastopniku United Press: »Naši odnosi do Nemčije so docela prišrčni. Mirovna pogodba se izvršuje brez zaprek. V ameriških krogih so zadovoljni zlasti s tem, da je nemška vlada že urenila tri četrtnine vseh ameriških privatnih zahtev.«

Trgovinska pogajanja z Avstrijo

Dunaj, 25. avgusta. s. Včeraj je dospela semkaj jugoslovenska delegacija, sestojala iz sekcijških načelnikov Todorovića in Lazarevića ter dveh tajnikov, da prične z zastopniki avstrijske vlade predrazgovor za trgovinska pogajanja. Konferenca je pričela danes dopoldne v zunanjem ministrstvu. Od avstrijske strani jo vodi poslanik Wildner. Listi poročajo, da bodo takoj, ko bodo končani ti predrazgovori, pričela prava pogajanja. Jugoslovenska vlada je že imenovala svoje zastopnike, ki dospajo prihodnje dni na Dunaj. Ker je potrebno gradivo za pogajanja že dolgo pripravljeno, se meni, da bo delo konference naglo napredovalo. Konferenca se bo deloma vršila na Dunaju, deloma pa na Semmeringu.

Rumpel obsojen na smrt

Zagreb, 25. avgusta. r. Danes popoldne se je kazenska razprava proti Rumpelu nadaljevala. (Glej 3. stran!) Priča kapetan Migotski, ki je bil Rumplov šef, je izpovedal, da je hotel Rumpel tudi njega ubiti zaradi dragocenosti in denarja, ki jih je imel pri sebi. Branitelj kapetan Protič je zagovarjal obtoženo, češ da ni pri zdravi pameti, ker so ga kot ne docela normalnega spoznali že pred 12. leti psihiatri. V Avstriji je bil obsojen na več let težke ječe zaradi težke telesne poškodbe in tatvine. Branitelj je nadalje predlagal, naj se Rumpel preišče po psihiatrih in naj se v to svrhu razprava prekine. Ako pa to ne bi bilo mogoče, potem naj se upošteva okolnosti, da obtoženec ni zavestno storil svojega čina.

Državni pravdnik je vztrajal na svojem predlogu, našar je ob 7. zvečer bila prečitana razsodba, po kateri je bil Rumpel na temelju § 159. kaz. zakona zaradi premoščenega umora in tatvine obsojen na smrt z ustrelenjem.

Borza

25. avgusta:
LJUBLJANA. Notirajo:
na blagovnem tržišču: brusni drogi, 2 do 7 m dolž, drob. konec od 10 do 24 cm deb., franko nakladna postaja, za kubični meter, 10 vagonov 225 do 228 (225); deske, 6 mm, I., franko meja 0 do 1450; deske, 7 mm, I., franko meja 0 do 1275; deske, 8-9 mm, I., franko meja 0 do 1150; deske I., II., III., franko meja 0 do 710; trami, merk. blago 0 do 444; trami, 13-16, 11-13, od 4 do 10 m dolž. 430 do 0; čreslo, I., zmleto, franko nakladna postaja za 100 kg 0 do 68; plohi, 40 ali 38 mm, III. 575 do 0; laneno seme po vzorcu, 1 vagon (680); laneno seme Sunja, I. par. Ljubljana, 1 vagon 705 do 706 (705); pšenica, sremska, rešetana, 75 do 77 kg, 2 odstotka, par. Ljubljana 0 do 415; pšenica; domača, stara, par. Ljubljana 405 do 0, nova 390 do 0, baška, par. Ljubljana 0 do 438, baška postaja, par. Ljubljana 0 do 390, hrvaška, po vzorcu, par. Ljubljana 0 do 365; turščica: zobata, rešetana, par. Ljubljana 0 do 345, baška, par. Ljubljana 0 do 340, la. Plata, brutto za netto, franko Ljubljana 0 do 370, defektna, po vzorcu, par. Ljubljana, 3 vagoni (302.5); oves, novi, rešet., rinfusa, par. Ljubljana 0 do 350; ječmen piv., 65 kg, franko Ljubljana 460 do 0; rž, baška, 75 do 76 kg, franko Ljubljana 0 do 390; suhe gobe po kakovosti 48-54 do 0; krompir nov, franko slov. postaja 50 do 0; pšenični otrobi, d. bni, par. Ljubljana 220 do 237.5; grahorica semenska, franko Ljubljana 260 do 300; pšenična moka «0», par. Ljubljana 0 do 630, «2», par. Ljubljana 0 do 587.5, enot. orig., brutto za netto, par. Ljubljana 0 do 475; proso po vzorcu, brutto za netto, franko Ljubljana, 1 vagon (325); fižol, baški, beli, brutto za netto, par. Ljubljana 0 do 625;
na vrednotnem tržišču: Voja škoda 117 do 121, Ljubljanska kreditna 220 do 0, Merkantilna 116 do 0, Praštediona 915 do 922, Slavonska 107 do 110, Strojne 150 do 0, Trbovlje 480 do 505, Vevče 123 do 130.
ZAGREB. V efekti: položaj nespremenjen. — V devizah je bila tendenca slabša. Tečaj so napram petku popustili, zlasti Švica ki je na mednarodnem trgu slaba. Blaga je bilo dovolj; tudi Narodna banka je deloma pokrila povpraševanje v čekih na Švico, London in Prago. Promet je bil slab. Največ se je trgovalo v devizah na Italijo, Prago in Švico. Notirale so devize: Amsterdam 0 do 3160, Dunaj 0.113 do 0.115, Budimpešta 0.103 do 0.107, Bukarešta 37.75 do 0, Italija izplačilo 356.25 do 359.25, ček 356 do 359, London izplačilo 362.5 do 365.5, ček 362 do 365, New-York ček 80.125 do 81.125, Pariz 435 do 440, Praga 240.375 do 248.375, ček 240 do 243, Švica 1514 do 1524, ček 1512.5 do 1522.5; valuta: dolar 79.125 do 80.125, aK 0.1125 do 0.1145, Kč 237 do 240, francoski franki 435 do 440, mK 0 do 0.11, napoleonidori 0 do 300, lire 355 do 358; efekti: bančni Kreditna Zagreb 122 do 125, Hipo 63 do 64, Jug 113 do 115, Ljubljanska kreditna 225 do 240, Praštediona 915 do 920, Slavonska 0 do 105; industrijski: Eksploatacija 110 do 112, Sečerana 1000 do 1035, Isis 65 do 70, Slavonija 90 do 92, Trbovlj 480 do 500, Vevče 122 do 0; državni: 7 odst. posojilo 0 do 64, agrarne 23 do 24, Voja škoda 117 do 121.
CURIH: Beograd 6.55, New-York 534, London 28.97, Pariz 28.70, Milan 28.57, Praga 16, Budimpešta 0.0070, Bukarešta 2.47, Sofija 3.85, Dunaj 0.007525.

Volna
Trikotaža
Ljubljanski velesejem,
paviljon „H“ 320-321
Gaspari & Faninger
Maribor.

Spominske svečanosti v Surdulici

POMEMBEN KRALJEV GOVOR O POMENU SVEČANOSTI.

Surdulica, malo mesto ob bolgarski meji, je bilo v nedeljo 24. t. m. prizorišče velikih in važnih spominskih slavnosti. V navzočnosti kralja in kraljice, vojske, vlade, parlamenta in svečeništva, so se ogromne množice naroda klanjale spominu tisočih mučnikov, ki so v svetovni vojni žrtvovali svoje življenje za uresničenje naših narodnih idealov samo v tem kraju.

Surdulica je bila v svetovni vojni zadnja etapa pri transportih srbskih deportirancev v bolgarsko vjetništvo. Ko so bolgarske čete zasedle 1. 1915. jugoistočno ozemlje Srbije, je postala Surdulica prava človeška kladiva. Madžari in Nemci, ki so med svetovno vojno razvili vse svoje zverinske instinkte napram svojim sovražnikom, so bili v primeri z bolgarskimi krvniki krotki. Pod bolgarskimi bajoneti in kopiti je poginilo okoli 8000 srbskih seljakov in inteligentov. Svoje žrtve so Bolgari koncentrirali v Vranju, odkoder so jih pošiljali v Surdulico pred puške in bajonete, kjer jih je čakala grozna smrt.

Dne 28. decembra 1915 so Bolgari poslali prvo kolono internirancev čez Trn v Sofijo. Transport je šel skozi Surdulico. Ko so interniranci dospeli tja, jih je vojaško poveljstvo ustavilo ter izbralo izmed njih 17 ljudi, po poklicu uradnikov, učiteljev, svečnikov in trgovcev. Vsi ti so bili umorjeni. Dne 23. januarja 1916 je dospel v Surdulico bolgarski polkovnik Kalkadzičev, komandant 42. polka. Ukazal je poloviti celo vrsto odličnejših meščanov, od katerih je četvorica še isti večer plačala svoje srbsko prepičanje z življenjem. V Vlaškem Dolu so Bolgari naenkrat umorili 40 talcev. Svoje žrtve so dozelevo transportirali v vojno ujetništvo, metopoma pa so jih polnoptoma sestradali in ko so jih ljudje že docela onemogli, so jih mlajši s puškinimi kopiti po trebuhu ter so jih prebadali z bajoneti. Nato so jih prepuščali grozni smrti počasnega umiranja. Dne 7. decembra 1915 so ubili kar na cesti sedem učiteljev. Pogumni surdulški meščani so potem zbirali strašno razmesarjena trupla ter jih skrivaj pokopavali.

Dne 10. decembra so bolgarski vojniki pripeljali iz Skoplja v Vrlo Reko novih 18 oseb, ki so bile podvržene istim mukam. Osem dni pozneje so umorili istotam 18 trinaest do štirinajst let starih dečkov, katere so pripeljali iz Prilepa. Dne 23. decembra so privlekli iz Prizrena nekega advokata in njegov 16letno hčerko. Oba so ponoči usmrtili. Dne 27. decembra 1915 so privlekli iz Leskovca zopet 140 oseb, katere so ustrelili v Duboki Dolini. Ker niso utegnili mrtvece zakopati, so jih prepuščali psom v hrano. V začetku januarja 1916 so pripeljali iz Vranja novih 18 oseb, ki so vse umrle mučeniške smrti. Kmalu nato je sledil nov transport, ki je obsegal 300 ljudi iz Prokuplja, Koršumlije, Prištine, Leskovca in Nika. Vse to je izdihnilo v groznih mukah. Pozneje je sledilo še več transportov, ki so obsegali vselej najmanj po 120 ljudi. Tudi ti interniranci so bili usmrčeni na najbolj nečloveški način. Ubijali so jih oficirji in vojniki 42. bolgarskega pešpolka, katerim je stal na čelu podporočnik Stojan Jurukov, vojaški poveljnik v Surdulici. Žrtve so navadno sodili poleg Jurukova še poročnik Nestor Simonov, narednik Todor Vidanov in bolničar Pejov. V Vranju pa je zbiral žrtve »za transporte« ž omenjeni polkovnik Kalkadzičev, njegov pomočnik polkovnik Ilpov ter zdravnik dr. Sapudžijev in dr. Vasiljev. Pri tem krvniškem delu sta jim pomagala posebno kapetan Dimkov in poročnik Hranov. Ker so imeli za ubijanje svojih žrtve na razpolago premalo vojaške posadke, so ti rabili najemljive bolgarske komitaše, ki so se podnevi skrivali ter ponoči ugonabljali prepuščene jim žrtve. Surdulške žrtve so bile iz Duboke Doline, Kobiljeva, Dubrave, Stojkove šume, Vrle Reke, Radičeve bare, Vlaškega dola itd.

Število tragedij, ki so se odigrale v Surdulici, je tako ogromno, da se ne da ugotoviti. Koliko bolestnih krikov, koliko prokletstev je bilo tu izstisnjenih proti nečloveškim krvnikom, koliko junaštva je bilo doprinešene v najgroznejših mukah, to se ne da opisati. Bolgarski častniki in vojniki so postopali z ljudmi hujše kakor divja zver s svojim plenom. Kdor jim je prišel v ope, si je bil lahko svest, da je usoda njegovega življenja zapetena. In vse te žrtve so umrle najgroznejše mučeniške smrti, trdno verujoč v svobodo, ki je pozneje sinila Srbom, Hrvatom in Slovincem.

Napačno pa bi bilo misliti, da so vsi Bolgari odobravalji surdulških grozodejstev. Naše so se med njimi častne izjeme, ki so obsojale to zverinsko početje, toda žal ti ljudje niso prišli do odločilne besede. Saj je znano, da je bolgarska soldateska med svetovno vojno blaznela in besnela pod vplivi ošabnega nemškega militarizma. Tako so je tudi sedaj med Bolgari našla skupina, ki obenem s srbskimi narodom obsoja bolgarska zverinstva, izrečena pred desetimi leti. Bivši bolgarski poslanik na našem dvoru,

eden izmed voditeljev bolgarske emigracije, Kosta Todorov, je izdal povod spominskih svečanosti v Surdulici značilen apel na javnost, v katerem pravi:

»Na dan krvavega spomina zločinkega klanja, izvršenega nad srbskim narodom v Surdulici in drugih krajih, si dovoljujem nasloviti nekoliko besed na vse Srbe, vse Jugoslovane in na ves svet. Bolgarski zemljoradniki in vsi častni Bolgari, meščani in kmetje, se pridružimo žalosti in gnjevu, ki te dni napolnjuje dušo srbskega ljudstva. Bolgarski narod, ki je izvršil grozodejstva, je bil pred desetimi leti baš tako kakor danes žrtve krvolokov, ki so ugonabljali ne samo Srbe, ampak tudi bolgarske vojske nasprotnega mišljenja. Bolgari, ki se nahajajo pod okriljem bratske države Srbije, Hrvatov in Slovincem, verujemo v to, da gomile kosti in lobanj v Surdulici ne ostanejo spomenik sovraštva proti Bolgariji in bolgarskemu narodu, temveč resen opomin, da so sovražniki obeh narodov eni in isti.«

Po osvobojenju so meščani Surdulice pričeli obsežno akcijo, da se zberejo kosti mučnikov in se jim postavi dostojen spomenik. Mesto samo, ki so ga Bolgari zažgali in razdejali, se je pričelo obnavljati. Pomagala je vsa javnost in v veliki meri tudi država. Od Slovincem si je posebne zasluge za nesrečno mesto stekel dr. Vekoslav Kukovec, ki je kot minister vztrajno podpiral obnovo mučeniškega mesta ter je bil v priznanje svojih zaslug izvoljen tudi za častnega meščana.

Kot najdostojnejši spomenik na surdulške žrtve pa so meščani s pomočjo države zgradili lepo gimnazijo, v katere podzemlje je sežidana grobnica, v kateri so v nedeljo položili kosti surdulških žrtve. Hram za nacionalno vzgojo mladine na kosteh nacionalnih mučnikov — krasna ideja!

Svečanostna proslava se je vršila v nedeljo. Zjutraj je patrijarh pravoslavne cerkve Dimitrije ob navzočnosti mnogih škofov in duhovnikov opravil žalne molitve.

Medtem so zagrmeli topovi in z bližnje postaje Vladičin Han sta se v sijajnem spremstvu pripeljala kralj in kraljica, burno pozdravljena od zbrane naroda.

Po njunem prihodu se je vršil svečan parastos, nakar so Sokoli dvignili krste in se je formalni veličasten sprevod. Kralj odkrile glave, kraljica v resni temni obleki, sta peš korakala za krstami. Na čelu povorke je jeknila kraljeva garda in svirala žalostinke gardna muzika.

Pred gimnazijo se je sprevod ustavil. Patrijarh Dimitrije je blagoslovil poslopje in grobnico, nakar sta ravnatelj gimnazije Aleksić ter upravitelj osnovne šole Ristić v kratkih govorih proslavljala spomin mučnikov ter pozivljali mladino, da se po kaže vredno življenja in smrti prednikov.

Po končanem obredu je patrijarh nagovoril kralja in narod: »Strašen je spomin na dni, katerih žrtve polagamo danes v častni grob. Svetla je sedanjost in bodočnost našega naroda, za kojega so mučniki pustili svoje življenje. Njihove kosti naj bodo opomin k vztrajnemu idealnemu delu za narod in domovino. Nobeno maščevanje nas ne navdaja. Mi vemo, da je bil bolgarski narod žrtve zločinskih ljudi, ki so brata gurali proti bratu. Prosimo Boga, da kri mučnikov privede k spravi obojega naroda!«

Ob sviranju žalostink so bile nato rakve položene v grobnico, ki je bila kmalu napolnjena vencev in cvetja. Kralj je položil prekrasen venec z napisom: »Našim mučnikom — Aleksander in Marija.«

Znamenit kraljev govor.

Po končani pogrebni svečanosti se je vršil v slavnostni dvorani nove gimnazije obed, kateremu so prisostvovali kralj in kraljica, ministrski predsednik Davidović z nekaterimi ministri, zastopniki parlamenta in vojske ter predstavniki domačih kulturnih organizacij.

Med obedom je imel kralj sledeči nagovor:

»Mnogo sem palagal na to, da sem na ta dan s kraljico v Surdulici, da se poklonim ostanom naših mučnikov ter da se zahvalim meščanstvu tega mesta in sreza, ki jim je na tako lep način očevalo spomin.«

Deca, ki se bo v tej šoli učila, se bo imela česa naučiti. Ni šole širom naše domovine, ki bi naraščajoča mogla dati toliko snovi za ponk o ljubezni napram narodu. Zato bi želel, da v vašo šolo, to neobičajno hišo, katere temelje tvorijo kosti mučnikov, prihaja deca iz vseh strani države. Ko moj sin doraste, bo sledil temu primeru. Napoji se naj tega klasičnega vzgleda in diha naj ta gorski zrak! Pokoljenje naših mladih bo po duhu in telesu sposobno, da prevzame delo starih. Radi tega naj današnji naraščaj, kateremu je znano, kako krvavo je bila priborična svoboda, vse to, kakor je bilo priborično, čuva in očuva dalje izročiti. Da ni padlo toliko stoličev, ne bi danes milijoni ujedinjenih v naš kraljevini, v svoji rojstni hiši

mogli dati razmaha vsem sijajnim sposobnostim svoje darovite rase ter naknaditi dobe, izgubljene v tujem robstvu.

Ko se danes na tej ogromni kosturnici postavljajo temelji skupnega življenja v svobodi, ne sme nikdo, ki uživa to svobodo po mili volji, pozabiti, s kako nadčloveškimi naporji je bila izvojevana. Ali ne bi bili nedostojni naših mučnikov, če bi ne bili odločni kakor oni, moški stali na braniku velikih interesov našega slovenskega juga, s katerimi se nikdo nikdar ne sme igrati, ker on ima vse, da bo silen in bogat. V tem leži izvor blagostanja in zadovoljstva celokupnega našega naroda. Da se narod zadovolji v tem, za kar ima polno pravo, se mu mora dati mir in red na zunaj in znotraj, mora se spoštovati celota, ki je važnejša od vsega, mora se spoštovati zakon, ki je nad vsemi in po tem veljaven za vse. Ko je ujedinjenje doseženo, je razvoj naše države jasen in odrejen. Ona sila v Srbu, Hrvatih in Slovincem, ko se je pokazalo, kdo je vera in kdo nevera, ona sila, ki je bila kakor na križ pribita, se ne bo ustavila pred prolaznimi in neizbežnimi težkotami. Na tem historičnem potu bo stvarnost in prava zavest vse premagala! To je ta veliki nauk, ki ga govori ta grobnica! Tako se oddolžimo tem velikim mučnikom, katerim naj bo hvala in slava na veki!

Popoldne ob pol 3. sta se kralj in kraljica odpeljala v Skoplje, kjer sta ostala čez noč in v ponedeljek. Včeraj zvečer sta z dvornim vlakom odšla v Kosovsko Mitrovico, odkoder nadaljujeta z avtomobilom pot v Peč k slovenskemu vstoličenju pravoslavnega patrijarha.

Boljševiška akcija na Balkanu

Ob soodgovornosti St. Radiča izhajajoča revija o razmerah na Balkanu. Ljubljana, 25. avgusta.

Kakor smo svoj čas že poročali, je prišla izhajati na Dunaju revija »La Federation Balcanique«, ki je ustanovljena od boljševikov v svrhu »zrevoletioniranja Balkana«. Prvotno je bil določen Stjepan Radić za voditelja tega glasila, pri katerem v odlični meri sodelujejo tudi razni emigrantski elementi iz Jugoslavije. Tudi Radić je stalen sotrudnik ter je za drugo številko napisal kar dva članka. V enem v obliki polemike proti Todoru Aleksandru, razlaga revolucijonaren značaj HRSS. Interesantno je naknadno njegovo priznanje, da je bil popreje v stalnih stikih z voditeljem organizacije makedonstvujuših in bolgarskih komitašev. Ko smo svoj čas to trdili mi in z nami drugi nacionalni listi, so nas radičevci in klerikalci zmerjali s klevetniki!

Zanimiv in za celokupen pokret, ki ga podpira »La Federation Balcanique« značilen članek objavlja ta revija o politični situaciji. Napisal ga je neki Harlakov. Politika sodobne Evrope je po mnenju g. Harlakova le nadaljevanje stare imperijalistične politike. Za Herriotom in Macdonaldom stoji še vedno Poincaré, Lloyd George in Baldwin. Vsa politika današnjih evropskih vlad je izključno politika imperijalizma, ki stremi edino za plaserjanjem svojega kapitala. Za njih vprašanje Makedonije ne obstoja. Tudi problemi Hrvatov, Bosancev in Transilvancev so Macdonaldom in Herriotom irelevantni. Usoda mest Vilne, Danskega, Reke, Sotuna in Deagača jih sploh ne interesira.

O politični situaciji na Balkanu pravi članek sledeče: Krvava balkanska vojna in pariška mirovna pogodba niso rešile problema Balkana, dasi je ta problem zapadli iskro, ki je povzročila svetovni požar. Ob desetletnici svetovne vojne se še vedno izvaja na Balkanu teroristična politika, čeravno je uničen prestiž Turkov, in dasi je zlojmena imperijalistična Avstro-Ogrska in slaba ruska monarhija. Nacionalne borbe na Balkanu niso bile nikoli tako ostre, kakor so danes. Srbi in Grki ne sprečajo makedonskemu narodu samo avtonomne politične eksistence, ampak se trudijo, da s svojo teroristično politiko ubijejo tudi njegovo nacionalno bistvo. Srbi danes hrvatskemu narodu ne kratko le pravice samoopredelitve, ampak mu tudi zabadajo nož v prsa in pripravljajo razdelitev Hrvaške med Italijo in Jugoslavijo. Vladi Srbije in Bolgarov ne stremita le za tem, da pridobita prestiž v Makedoniji, ampak se trudita, da dosežeta razdelitev Makedonije, Grčije in Tracije. Pogledi Beograda in Sofije so obrnjeni proti Solunu in Kavali. Danes Cankov in Pašić, jutri Cankov in Davidović, Hrvati, Bosanci, Črnogorci in Slovinci niso nikoli bili toliko neprijatelji Srbije, kakor danes. Tudi Albanija ni bila od Srbije nikoli tako ogrožena, kot je ravno sedaj.

SOVJETSKO OROŽJE NA BALKANU.

Kakor poroča Bolgarska brzojavna agentura, so izvedla bolgarska oblastva začetkom avgusta, da bodo ruske ladje izkrcale med 8. in 15. t. m. ob obali Črnega morja na Bolgarskem in v Rumuniji orožje in municijo. Zato so bile obalne straže podvojene ob bolgarskem bregu.

Dne 12. avgusta je našla straža na bregu severno Burgasa na zapuščenem kraju 20 zabojev z revolverji in naboji, 10 zabojev z bombami in 40 zabojev s strelivom za puške, vse ruskega izvora. Uvedena je bila preiskava, da se ugotove osebe, ki so pomagale izkrcati orožje.

Tekom noči od 14. na 15. avgusta je zapadli bolgarski stražnik motorni čoln in jadrenico, ki sta skušala pristati ob obali Črnega morja pri Mezembriji. Straža je takoj obvestila oblastva, ki so zasledovala ladji s torpedovko. Posrečilo se jim je zapleniti jadrenico, ki je imela orožje in municijo na krovu. Motorni čoln je ušel. Na jadrenici je bil prijet glavni sokrivce, bivši šolski ravnatelj Pirdop. Tudi to orožje je ruskega izvora, kar so inozemski konzuli iz Varne nedvomno ugotovili.

Politične beležke

»Slovenec« proti bivšemu klerokomunističnemu občinskemu svetu. Ena največjih pogrsk bivega klerokomunističnega sveta ljubljanskega je bilo razpisavanje občinskega denarja za neproduktivne investicije. Ljubljanske občinske dajatve so se po zaslugi črno-rdečih gospode tako povišale, da radi njih ljubljanski prebivalci, od industrijalca pa do najskromnejšega nameščena in delavca kar težko diha. Dokler je bila črno-rdeča koalicijska na magistratu, »Slovenec« ni našel nobene pametne besede in nobene opomina za to gospodo in šele sedaj mu je v nedeljski številki ušlo nekaj vrstic, ki dokazujejo kaj mislijo o gospodarstvu klerokomunistične večine v ljubljanskem občinskem svetu tudi pametnejši pristaši SLS. V članku, ki ga priobčuje o tlakovanju ljubljanskih ulic piše namreč »Slovenec« tudi tole: »Sploh bi bilo za sedaj prenehati z neproduktivnimi investicijami, ki se same ob sebi v doglednem času ne morejo amortizirati. Če bo n. pr. v 5 letih dinar v Curihu mesto 650 ct., stal na 15 ct., se bo pokazala vsa neracionalnost takih investicij. Znesek 10 milijonov dinarjev, kar bi tlakovanje n. pr. danes stalo, bo ostal številni v isti višini med obd. dolgov, do čim bi stal isti tlak čez pet let le 5 milijonov Din. Občinski dohodki bodo vsled dviga valute številčno padli. Stari dolgi bodo postali veliko breme.« — Nas le vesel, da je sedaj tudi »Slovenec« obsodil občinsko gospodarstvo svojih pristašev. Ako bi s svojimi izvajanj v tej smeri nadaljeval, ki imel na drugih poljih občinskega gospodarstva še mnogo več prilike za pametno in uместno kritiko.

»Vladni teror proti delavcem.« V nedeljo so hoteli imeti v zagrebškem Olimpijski dvorani shod. Dočim pa je državna oblast dovolila za ta dan radičevske shode je delavskega v Zagrebu prepovedala. Delavci, ki so bili o prepovedi shoda šele zadnji trenutek obveščeni, so se zbrali ob napovedanem času na naznanjenem prostoru. Tam so pa zadeli na močne oddelke policije, ki je delavce s silo razgnala. Nato je prišlo do ostrih demonstracij, pri katerih so delavci metali na redarje kamenje in druge predmete. Dva redarja in dva delavca sta bila težko ranjena. Policija je več demonstrantov tudi aretirala in izročila sodišču, kjer bodo delavci študirali čudo vlade reda, zakonitosti in pravice. — Da, da. Ko so bili klerikalci v opoziciji, so z navdušenjem branili delavsko in državljansko pravo »proti teroristični vladi« in so bili vneti zaščitniki »svobode«. Komaj pa sedijo na ministrskih stolcih, že s plemenito energijo preganjajo komuniste in razganjajo delavske shode. Kaj smo rekli oni dan? Da je delavstvo zopet na potu na Zaloško cesto. Zaščitniki od včeraj so sposobni, da injri nesrečne komuniste »protežirajo« z bajoneti in mitraljezi!

»Radičevski shodi.« Leto dni so radičevci mirovali in niso prejelali javnih shodov. Sedaj so pa že stopili na plan in preteklo nedeljo so imeli svoj javni shod v Molvah ob Dravi, kjer so njihovi govorniki naravnost divjali z radičevskimi frazami. Tu se je odkrito napadalo enotno državo, monarhijo in se zatjevalo, da je sedanja vlada samo nekaj prehodni stadij za uresničenje radičevskega programa. Zaslepljeni ljudje so, seveda, verjeli, saj vidijo vsak dan, da lahko delajo radičevci kar hočejo, da ni več orožništva in da uradništvo drži z radičevci.

»Davidovičevci med seboj v lašeh.« Bivši narodni poslanec dr. Andjelinovič, eden najuglednejših voditeljev Davidovičeve stranke na Hrvaškem, je napisal v »Politiki« z ozirom na sokolski zlet v Zagrebu članek, v katerem nastopa proti »Demokratiji«, glasilo g. Davidoviča, ki je pisala o napadih na jugoslovenskega Sokola tako, da je — seveda iz obzirnosti do radičevcev — hotela krivdo razdeliti pol na Sokola, pol pa na napadalce. Dr. Andjelinovič pravi, da Davidovičevci niso dolžni »oprostiti« ali celo braniti vsak, pa celo protidržavni izpad z druge strani. Morda so med nami ljudje, ki želijo da kapitulirajo pred Radičcem, pred njegovo politiko in pred njegovimi idejami? »Moje skromno mnenje je, da bi morala biti deviza naše politike: sporazum vedno, kapitulacija nikdar.« Tako Andjelinovič, ki pa s svojim člankom ni imel sreče, ker mu »Demokratija« sedaj odgovarja, da pri vprašanju jugoslovenskega zleta v Zagreb »niso v diskusiji niti ideje, niti pravice, marveč samo takt in nekaj, kar je še bolj občutljivo od takta — politika.« Kakor je videti, so vsi temeljni principi demokratske

stranke pri g. Davidoviču le vprašanje takta in politike. Zato je njegova politika, ki jo sedaj dirigirata Radić in Korošec, za vse one, ki so za narodno in državno edinstvo, tako nesrečna in usodna. »Demokratija« bere g. Andjelinoviču na koncu svojega odgovora tudi levite, češ, da ni imel pravice, niti izjemne kvalifikacije, da objavlja v časopisu svoje stališče o vprašanju, ki da spada pred forum strankine organizacije, ne pa v časopisje. »Demokratija« dr. Andjelinoviču še posebno zamerja to, da je objavil članek pod naslovom »Sporazum ali kapitulacija?« in to v trenutku »najhuše kampanje in izživljanja protivnikov.«

Iz demokratske stranke

SEJA NACELSTVA JDS ZA LJUBJANSKO OBLAST V ROGASKI SLATINI.

Nacelstvu JDS za ljubljansko in mariborsko oblast sta imeli dne 23. in 24. t. m. skupno sejo v Rogaski Slatini, na kateri se je obširno razpravljalo o današnji politični situaciji. Sprejeti so bili sledeči sklepi:

JDS ugotavlja, da stoji neomajno na stališču narodnega edinstva in unitarizma ureditve naše države po načelih vidov danske ustave. Radi tega smatra za nujno potrebno nadaljnje delo za smoteno in lojalno kooperacijo vseh strank, ki so na istem stališču. Posebej odobravamo skupen nastop kluba samostojnih demokratskih poslancev z NRS v boju za oču vanje edinstvene države.

Politika sedanje vlade, ki je povsem odvisna od Radičeve stranke in ki dopušča, da se njena avtoriteta zlorablja za širjenje prevratnih idej, katerih zmaga bi bila pogubna za našo državo, ustvarja v notranjosti nezaupanje napram ideji narodnega in državnega edinstva, na zunaj pa bi mogla v svojih posledicah celo ogroziti integriteto naše domovine. Radi tega smatra JDS padec sedanjega režima kot eksistenčno vprašanje naše nacionalnega obstoja ter smatra najostrejšo borbo proti temu režimu kot svojo patriotsko dolžnost.

Posebej poudarjamo se dolžnost vseh naprednih elementov med narodom, da neomajno vztrajajo v boju proti klerikalizmu, najopasnemu sovražniku našega narodnega napredka in dosežene svobode.

ZA PRAVIČNO RAZMEJITEV NA PRAM ITALIJI.

Ministrskemu predsedniku, ministru stvar vnanjih poslov, samostalnemu demokratskemu klubu je bila poslana poleg tega sledeča brzojavka:

Nacelstvo ljubljanske in mariborske oblastne organizacije JDS iz svoje seje v Rogaski Slatini 24. avgusta najodločneje protestira proti sporazumu, sklenjenem med obmejnimi komisijami v Opatiji glede definitivne razmejitve z Italijo. Ta sporazum krši za nas že itak nesrečno rapalsko pogodbo, nam jemlje ozemlja milijardne vrednosti in ogroža vitalne interese našega obmejnega prebivalstva. Ta sporazum je končno v ostrom nasprotju s slovenskim občešnjem Italije ob priliki odstopa Reke. Pozivamo vlado, da odkloni opatijske zaključke in da čvrsto vztraja na taki razmejitvi, ki bo v skladu s pravico in častjo Jugoslavije in življenskim interesi našega prebivalstva.

Predsednik mariborske oblast. organizacije JDS

Dr. Lipold.

Predsednik ljubljanske oblastne organizacije JDS

Dr. Zerjav.

SIJAJEN SHOD JDS NA JESENICAH.

V nedeljo se je vršil ob 14. uri volilni shod JDS na Jesenicah, ki je bil kljub neprimernemu času sijajno obiskan. Salon »Pri Mesarju« je bil natlačen poln. G. Beršček iz Ljubljane je podal poročilo o političnem položaju, živahne debate pa so se udeležili: gg. Dr. Kozelj, Pibovec, ing. Zelenko, Sušnik, Rabič in drugi. Sprejeta je bila resolucija, ki protestira proti zapostavljanju domačinov pri tukajšnji tovarni.

Po svetu

Elektrifikacija češkoslovenskih železnic. Lani napovedana elektrifikacija železnice na Češkoslovaškem se je začela udeleževati. Najprej pridejo na vrsto železniške proge v območju Velike Prage. Te dni je bila razpisana dobava potrebne materiala in natečaj za zgradbo naprav. Znakrat dobe električni obrat proge od Wilsonovega kolodvora (glavne postaje) v Vrsovice-Nusle, v Vyšehrad-Smichov, v Vysočany in v Hrabovko-Liben ter zvezni progi Vrsovice-Nusle-Vyšehrad in od Libena k progi Wilsonov kolodvor - Vysočany. Omenjene proge bodo obratovalne z enakomernim tokom 1500 voltov napetosti. Tok se dovaja z zračnim vodom. Znakrat potrebuje železniška uprava 16 električnih lokomotiv. Vse naprave morajo biti gotove v enem letu.

Brezhibno delovanje

desetletja pri pravilnem negovanju lahko dosežete le pri pisalnih strojih

ERIKA in IDEAL

THE REX Co., Ljubljana

Naši kraji in ljudje

Česko-jugoslovanski dan v Rogoški Slatini

Maribor, 25. avgusta.

Po prevratu smo začeli v Sloveniji prav intenzivno in smoteno gojiti vzajemnost s Čehoslovaki. V ta name sta se ustanovili najprej v Ljubljani in lani tudi v Mariboru Jugoslovansko-čehoslovanski ligi, v katerih delujejo naši ljudje skupno s Čehi, ki so se naselili pri nas. Čehi sami imajo povrh tega še svoja stara ognjišča, kjer so se zbirali in delovali vzajemno z nami že davno pred vojno in sicer v Ljubljani v »Češki obci«, v Mariboru pa v »Češkem klubu«. Obe društvi sta izredno agilni. Vse te štiri organizacije pa se držijo od prevrata naprej okrog svojega neumornega inčijatorja pravega ljubljanskega Slovencev, generalnega konzula ČSR dr. Beneša.

Za minulo nedeljo so sprožili ljubljanski Čehi prijateljski izlet v Rogoško Slatino, kjer bi se naj zlasti vsi Čehi iz Slovenije ob prosti zabavi med seboj osebno spoznali. Iz tega krasnega načrta pa se je tekom enega tedna organiziral tako krasen sestanek vseh naših Čehov in sodelavcev v obeh J. Č. Ligah, da bo postala minula nedelja v Rogoški Slatini pravi mejnik v bodočem še uspešnejšem skupnem delu na izgradnji priprave »Zvestoba za zvestobo«. Z jutranjim vlakom se je pripeljalo v Rogoško Slatino okrog 100 Čehov z odhodom obeh Lig, katere je na kolodvoru sprejel ravnatelj zdravilišča dr. Šter. Večina gostov je bila prvič v Slatini in seve že ob prvih korakih pod jutranjim solncem v romantični raj vsa očarana nad krasoto našega zdravilišča. Do 11 ure so se ogledovali prelepo Slatinsko slikano pred Zdravilaškim domom. Vsa skupina dragih gostov je bila najprej slikana pred Zdravilaškim domom. Do 11 ure so si ogledovali prelepo Slatinsko, vojaška godba pa jim je izkazala pozornost s sviranjem samih čeških skladb.

Točno ob 11. uri se je pričelo v dvorani Zdravilaškega doma napovedano zborovanje, katero je otvoril predsednik mariborskega Češkega kluba, g. Franjo Bureš, ki je bil tudi izvoljen predsednikom prvega sestanka vseh Čehov iz Slovenije. Imenoma je pozdravil zdravilaškega ravnatelja dr. Štera, zastopnika češke vlade gen. konzula dr. Beneša, bivšega velikega župana dr. Pirkmajerja, predstavnika ljubljanske J. Č. Lige, svetnika Fr. Govekarja in šefredaktorja R. Puštoslemška, zastopnika mariborske J. Č. Lige dr. Pivka in dr. Reismanja, predsednika »Češke obce« v Ljubljani, inšp. Ružičko ter vse ostale Jugoslovane in rojake. Sledil je pozdrav ravnatelja Štera, kot hišnega gospodarja, pisatelja Frana Govekarja, ki je iznesel galne valoge našega skupnega dela, dr. Pivka za mariborsko Ligo, nato pa referati, ki so bili vsi izredno stvarno in jedrnatno izdelani ter so radi tega izzvali vsi brez izjeme burno pohvalo. Naravnost presestnil je referat starega inšpektorja Ružičke, ki je v živahnem govoru pregančno označil vsa najvažnejša vprašanja o razmerju Čehov v Sloveniji napram našemu gospodarskemu, kulturnemu in sploh javnemu življenju in njegovih dolžnostih do lastne države. Ni manj stvarno ni bil z ljubavjo do svoje in naše države prožen govor g. Chváta, ravnatelja Kolinske tovarne v Ljubljani, ki se je ozrl zlasti na gospodarsko polje našega skupnega dela. Tamik ljubljanske Lige g. dr. Brleč je podal sliko dosedanjega dela ljubljanske lige ter označil nekaj praktičnih smernic za bližnjo bodočnost. Poročilo o lepih dosedanjih uspehih je bilo zelo zanimivo in z zadovoljstvom sprejeto. O sodelovanju obeh čeških društev ter Lige je govoril dr. Reisman iz Maribora, ki je med drugim konstatal, da v ligah le organizirano nadaljujemo z nalogami, ki sta jih že pred desetletji z veliko požrtvovalnostjo in uspehom vršila navzoča slovanska kul-

turna delavca gg. Fran Govekar in R. Puštoslemšek. Ob živahnem aplavzu je govornik povdaril, da bo naše skupno delo vzajemnost tako poglobilo, da ga ne bo mogla omajati nobena sprememba valute in noben nastop nove vlade.

H koncu je generalni konzul dr. Beneš referiral o vprašanju čehoslovanskih letoviščarjev v Jugoslaviji. Iskrenih in patriotičnih besed do češke in naše države, ki smo jih slišali iz tega govora, je pač zmožen le tako odlični državnik in Slovan, kot je vsakomur poznat, lahko rečemo, naš dr. Beneš. »Čeških letoviščarjev ne smemo ostrašiti nobene žaljivke neodgovornih ljudi, ki še mnogo hujeje blati svoje lastne ljudi.« Ko je bilo na predlog dr. Reismanja sklenjeno prirediti takšne sestanke v Rogoški Slatini vsako leto, sta bili ob navdušenih klicih »Nazdar« in »Živijo« odposlani prezidentu Masaryku in kralju Aleksandru vdanostni brzojavki. Po skupnem obeđu so si gosti ob prijaznem spremljanju ravnatelja dr. Štera in zdravnikov dr. Koltererja ter dr. Brabeca ogledali zdravilaške naprave, slatinske izvirke ter se zvečer z največjim zadoščanjem vrnili na vse strani z vzkliki »Na svidenje.«

II. jugoslov. esperantski kongres v Splitu

V nedeljo dopoldne je bil v foyeru narodnega gledališča v Splitu slavnostno odprt II. jugoslovanski kongres esperantistov, katerega se udeležujejo esperantisti iz vseh pokrajin naše države, kakor tudi veliko število odličnih gostov iz inozemstva. Med drugimi so prispele v Split sledeči odlični gostje: Leon Courtinat, redaktor iz Clermont - Ferrana; magister artium na univerzi v Cambridgeu; Hagh Noel Nowell; Won Kenn, kitajski dijak na univerzi v Lyonu; Teo Young, urednik esperantskega lista »Esperanto Triumfonta« v Kölnu; N. Sakovič, državni odvetnik iz Wilne; Jan Fethke, esperantski književnik iz Gdanskega; ga. Adelina Adan, soproga profesorja kemije na univerzi v Gandu v Belgiji in učiteljica F. Doutrelingue iz Gandu.

Kongres je nudil krasno sliko intimnosti in mednarodne solidarnosti. Vsi govorniki, posebno predstavniki oblasti in odlični inozemski udeleženci so bili pozdravljeni z dolgoletnim in burnim ploskanjem. Kongres je otvoril predsednik splitskega esperantskega kluba, Rudolf Rupčić, kakor je imenovan pokrovitelj in odstopnega splitskega župana dr. Ivo Tagaglia pozdravil vse udeležence imenom občine direktor Mangjer. Svoj govor je zaključil z vzklikom: »En la nomo de la urbo Split, mi dezira la plej belan sukceson al Kongreso!« (Imenom mesta Splita želim kongresu kar najlepši uspeh.) Za predsednika kongresa je bil izvoljen Rudolf Rupčić, v častno predsedništvo pa ga. Adelina Adan, Won Kenn, Hagh Noel Nowell, Leon Courtinat in Theo Young. Na častnem mestu v dvorani je obešena slika ustanovitelja esperantskega jezika, prof. Zamenhova. Imenom velikega župana je šolski nadzornik Petranovič naglašal vezi, ki obstojajo med razvojem mednarodnega jezika in prosveto, poštini ravnatelj Budisavljevič pa pomen esperanta za ves svet. Minister n. r. Juraj Biankini je proslavil esperantski nauk, ki je neprecenljivega pomena za človeštvo, posebno v smeri razvoja splošnega bratstva in miru. To je važno zlasti sedaj, po veliki krvavi vojni, ko se morajo narodi zopet približati in pozabiti vse, kar jih deli. Podpredsednik trgovske zbornice v Splitu, S. Radica, je poudarjal pomen esperanta za trgovski svet. Vsi inozemski govorniki so se s toplimi besedami spo-

minjali ustveritlja esperantskega jezika, Poljaka Zamenhova in naglašali, da je esperanto samo sredstvo, da se širi velika esperantska misel mednarodnega bratstva in pacifizma.

Slavnostna seja je bila zaključena s prepevanjem esperantske himne. V nedeljo dopoldne se je kongres nadaljeval in zaključil, nakar so kongresisti odpotovali večinoma v Dubrovnik in Kotor, ostali pa na razne dalmatinske otoke.

Nova žrtev Triglava

Jurist Vladimir Topolovec ponesrečil na severni steni.

V nedeljo dopoldne so nameravali člani »Preporoda« in akademskega društva »Jadrans« vzhajati pred meseci na Triglavu ponesrečenemu tovarišu Ante Lenarčiču, na Kredarici spominsko ploščo. Za slavnostnega govornika je bil določen slušatelj juridične fakultete v Ljubljani, Vladimir Topolovec, sin viš. revidenta državnih železnic, g. Davorina Topolovca.

Družba je odšla že v soboto v triglavsko pogorje in se razšla v Mojstrani. Večina je krenila v nedeljo zjutraj skozi Kot v Staničevo koč, Vladimir Topolovec in maturant Deregi pa sta šla v soboto skozi Vrata v Aljažev dom, kjer sta prenočila in se zjutraj napotila proti severni triglavski steni. Rano zjutraj je bilo sicer najlepše vreme, že dopoldne pa je nastala nevihta in je pričel padati dež, pomešan s snegom. Kako se je zgodila nesreča, še ni natančno pojasnjeno. Med 10. in 12. uro sta oba že pripeljala proti vrhu stene. Maturant Deregi je srečno prešel steno, jurist Topolovec pa je najbrže hotel vezati slovensko in nemško pot skozi severno steno, a je na potu omahnil in padel v prepad. Ko je prisel Deregi vrh Triglava, je bila spominska plošča za Lenarčičem že vzdana. Vsi so ostmeli, ko so zvedeli, zakaj ni bilo govornika. Dohitela ga je namreč ravno za časa odkritja spominske plošče tragična smrt. Pokojim Vladimir Topolovec je bil jako marljiv dijak in navdušen hribolec. Odšla je sicer takoj rešilna ekspedicija, vendar pa nam še ni znano, ali so njegovo truplo že našli ali ne.

Proces proti naredniku Rumplu

Včeraj dopoldne je pričela v Zagrebu pred vojaškim sodiščem razprava proti aktivnemu naredniku Avgustu Rumlju, ki je 25. marca izvalil v svojo pisarno IV. armijske oblasti svojega prijatelja, zagrebškega trgovca Kelkovića in ga potem, ker mu ni hotel dati zahtevanega posojila, ustrelil. Rumlj je rodom Slovencec in smo o dogodku samem svojčas že obširno poročali. Obtožnica zahteva po § 159 srb. kaz. zakona smrtno kazen. Rumlj se je odločil na razpravi za novo taktiko. Zanika namreč vse svoje prejšnje izpovedi na policiji in pred vojaškim avditorijem in pravi, da so bile od njega izsiljene z batinami in deloma sугерirane. Kelkovića je poznal že tri leta in sicer od časa, ko je bil umorjen ž njim skupno v pisarni IV. armijske oblasti kot diurnist. Bila sta dobra prijatelja, skupno trgova in si posojevala denar. To prijateljstvo je trajalo do kritičnega dne, ko je prišel Kelkovič čisto slučajno v njegovo pisarno. Zahteval je od Kelkovića, da mu vrne 2500 Din, ki mu jih je svoječasno posodil na račun soudeležbe v trgovini, toda Kelkovič mu denarja ni hotel ali pa ni mogel vrniti v dogovorjenem roku. Rumlj je zadrževal, da je moral zahtevati povračilo denarja, ker soti tudi nanj pritiskali upniki, posebno bančni uradnik Ivan Jirasek, ki mu je celo grozil, da ga naznani vojaški oblasti, ako mu ne vrne posojeni denar. »Te ga sem se,« je rekel Rumlj, »silno bal, ker bi bil kaznovan in bi mogel izgubiti tudi čin narednika. Vse sem pojasnil Kelkoviču in zahteval denar. Toda on se

mi je porogljivo smejal in me opsoval z »vurclerjem« in »Vlahom«. Nato me je dejanski napadel in segel tudi v žep, v katerem je imel običajno samokres. V tem trenutku sem zgrabil za samokres, izstrelil nezavestno dva strela proti Kelkoviču in ga takoj usmrtil. Za kasnejše svoje korake, kakor oblecenje Kelkovičevega suknjica in odhod v njegovo trgovino, kjer si je napolnil nahrbtnik, pravi Rumlj, da je izvršil vse to, ne da bi vedel, kaj dela.

Nasprotno pa naglaš obtožnica, da se je Rumlj dolgo pripravljval na zločin, da je svojo žrtev namenoma izvalil v svojo pisarno in jo potem zavrtno umoril. Tudi izpovedbe prič so bile zanj vse prej kakor ugodne. Razprava se nadaljuje.

Nekaj pojasnil k novemu ameriškemu priseljeniškemu zakonu

Ker naši ljudje, ki so namenjeni potovati v Ameriko, novi ameriški priseljeniški zakon, ki je stopil v veljavo dne 1. julija 1924. in bo v veljavi do 30. junija 1927., nakar bo priseljevanje še bolj omejeno, jako slabo ali pa napačno razumejo, objavljamo v naslednjem nekaj izvečkov iz novega zakona, ki bo nedvomno zanimal vse zainteresirane.

Jugoslovanska kvota od 30. junija 1924. do 30. junija 1927. znaša letno 671 priseljencev (jugoslovanskih državljanov). V kvoto se ne štejejo samski otroci izpod 18. leta in žene ameriških državljanov. Ameriški državljan, ki želi dobiti takega otroka ali ženo k sebi, mora vložiti prošnjo v Washington, D. C. na glavnega priseljeniškega komisarja (Commissioner General of Immigration) ter v času, ko vložil prošnjo, bivati v Zedinjenih državah. Za vložitev prošnje je treba najprej pisati na omenjeni urad po potrebno tiskovino (Form 639).

Dalje ne spadajo v kvoto tudi nedržavljan, ki so bili postavno pripuščeni v Zedinjene države ter gredo v stari kraj na obisk ali se vrnejo tekom enega leta.

Do 50 odst. letne kvote imajo prednost starši in samski otroci ameriških državljanov od 18. do 21. leta ter izvežbani agrikulturni, to so poljedelci, vrtnarji, živinorejci itd. Za starše in otroke od 18. do 21. leta mora državljan Zedinjenih držav vložiti prošnjo za ameriški vizum na zgoraj omenjeni urad v Washington ter potrebuje tiskovino Form 633. Slednji pa se morajo obrniti za vizum sami na ameriškega konzula v domovini. Vsi drugi sorodniki ameriških državljanov, kakor bratje, sestre, nečaki, svaki, nečakinje, sestrične itd. spadajo v kvoto ter nimajo nikake posebne prednosti. Nedržavljan pa ne morejo vložiti nobene prošnje za svoje sorodnike, pa naj bodo isti otroci izpod 18. leta, žene ali karkoli.

Nadalje se začasno dovoli vstop v Zedinjene države državnim uradnikom, njih pomočnikom, družinam in poslom, turistom, gledališkim igralcem, opernim pevcem in trgovcem, ki dokažejo, da imajo važne opravke. Nadalje duhovnikom, vseučiliškim profesorjem in zdravnikom, ki so najmanj dve leti izvrševali svoj poklic, njih ženam in otrokom izpod 18. leta, ako jih spremljajo ali jim sledijo. Tudi študentje nad 15 let stari morejo biti začasno pripuščeni, ako potujejo samo v svrhu nadaljevanja študij na univerzi, ali na kaki drugi visoki šoli. Vsi ti se morajo

Vsem, 1885-a
ki hoče dobro kavo
piti, priporočamo iz-
vrstno našo pravo do-
mačo Kolinsko cikorijo.

Pralnica Hamann

Mestni trg 8 (na dvorišču)

pere in lika vsakovrstno perilo v
2 do 5 dneh. 4256 a

obrniti za ameriški vizum na najbližjega ameriškega konzula v domovini ter predložiti zadostna dokazila, da žele samo začasno potovati ter se po določenem času zopet vrniti. Študentje morajo predložiti spremenljivo potrdilo šole ali zavoda, kjer bodo nadaljevali svoje študije in koliko časa bodo trajale.

Ameriški vizumi, izdani pred 1. julijem 1924. niso več veljavni in si morajo vsi oni potniki, ki jih imajo, poskrbeti nove in ponovno plačati 10 dolarjev. Ako potuje na en potni list več oseb, mora plačati vsaka po 10 dolarjev. Ako n. pr. potuje družina, obstoječa iz petih oseb, stane vizum v smislu novega priseljeniškega zakona 50 dolarjev.

Dopisi

VELIKE LAŠČE. Dopisniku »Kmetij« skega Lista» z dne 20. avgusta odgovarjamo, da ni bila samostojna gospodarstvena lista politična, ampak sporazumna med nekaterimi naprednimi volilci, ki pripadajo poleg SKS tudi JDS. Moti pa se dopisnik, če misli, da so le štirje »demokratariki« tu. Jih je vendar le več, ki niso samo zunaj Vel. Lašč demokrati, ampak tudi doma. Več naših somišljenikov je pa volilo SKS iz raznih lokalnih in osebnih razlogov. Samostojna gospodarska stranka pa dokazuje, da niso vse Lašče pod klubom SKS. Neokusno pa je osebno napadanje in neresničeno, da bi JDS upala na lastnega župana. Tudi je izjava g. Josipa Zgajnarja v istem »Kmet. listu« odveč, ker ga ni nihče prigovarjal, da pristopi k drugi strani, ki in vsi vemo, da je pristaš SKS.

DOL PRI HRASTNIKU. Kakor že poročano, razvije Sokol na Dolu pri Hrastniku o priliki izleta »Posav. okrožja Celj. sok. župe« dne 7. septembra svoj naraščajski prapor, ki je prava umetnina tkaničenja v narodnih barvah po belokranjskem motivu. Na eni strani se nahaja od rdečih nageljnov obkroženi sokolski emblem z napisom, na drugi strani pa drži ptica sokol državni grb Jugoslavije. Prekrasno uspešno delo je sad dvehletnega požrtvovalnega truda do naših sestic, ki so izvršile prapor po načrtu priznanega strokovnjaka Račiča iz Adlešičev. Opozarjamo, da se vrši izlet in razvitev prapora ob vsakem vremenu, ker je tudi za slučaj slabega vremena prostor preskrbljen. Natančnejši spored priobčimo pravočasno — že danes pa vabimo vse znanee in prijatelje Sokolstva, da pohite ta dan med nas. — Zdravo!

DOLNJA LENDA. Popustljivost naših oblasti, ki škoduje našemu narodnemu ugledu, nas sili, da se bomo moralno večkrat ogledali v javnosti. Naš narodni ugled nam mora biti več kakor morda trenutni politični položaj. Uspehov, ki bi jih naša uprava tekom preteklih petih let v narodnem oziru lahko že dosegla, ne bi mogel uničiti politični položaj niti Klekove »Novine«, ki zagovarjajo najhujše madžarone. Bralci »Jutra« se bodo prijeli osupli za glavo, če jim povemo, da so skoro istodobno, ko se je vršila proslava petletnice osvobodjenja Prekmurja, praznovali tukajšnji Madžari 20. avgusta letos kot cerkveni praznik sv. Stefana I., kralja ogrskega. To ni cerkven praznik, ampak madžarski državni praznik in naše oblasti pustite, da se praznuje tudi pri nas. Ali naša srezka oblast ne more ukazati trgovcem, da jim ni dovoljeno demonstrirati proti naši domovini s tem, da zapro trgovine na dan ogrskega državnega praznika? Sicer se ta praznik ni praznoval tako slovesno kakor so obetali naši židje, da se bo, kajti narodna zavest v našem ljudstvu se probuja, kljub temu, da naša uprava premalo skrbi za negovanje te zavesti. Ali je treba, da imamo tukaj župnike, ki našemu narodu ne priznava jo nikakih pravic? Ali je potrebno, da vzgojujemo našo deco učitelji, ki so jih bratje Hrvati poglali preko granice? In take ljudi podpira naš narodni poslanec Jožef Kleki ter zahteva, da naj postanejo nadzorniki. Bože mili, kam bi prišlo naše šolstvo?

ka, ki študira stare književne spomenike. Poleg teh del je izgotovil kipar večjo študijo za lik škola Strossmayerja.

Novi kipi in slike naših umetnikov. Profesor na zagrebški umetnostni akademiji Maksimilijan Vanka je pravkar dovršil portret kralja Aleksandra, katerega je vladar poklonil Jugoslov. Akademiji za znanost in umetnost v Zagrebu. Slika je dva metra visoka in 1.40 cm široka ter prikazuje vladarja v velikem ornatu vrhovnega vojaškega poveljnika. Po sodb strokovnjakov je ta slika najboljša podoba kralja Aleksandra. — Profesor Ljuba Babič ml. je dovršil portret predsednika Hrvatske Matice v Zagrebu, pesnika Dragotina M. Domjanica. Portret se obesi v veliki dvorani imenovanega zavoda. — Profesor Robert Frangeš-Milanovač je dokončal poleg nekaterih zelo uspešnih nagrobnih spomenikov veliki pobsrski skladatelj in pesnika »Lepe naše domovine« Josipa Runjanina in Ant. pl. Mihanovića.

Novo delo skladatelja Janačka. Češki skladatelj Leoš Janaček je pravkar dovršil suito »Mladost«, kompozicijo za pihalo. Delo se bo po možnosti izvajalo še letos v Pragi.

Povabilo nemškega kvarteta v Pariz. Kvartet Amar iz Frankfurta je povabljen tekom nove glasbene sezone v Pariz, kjer bo izvajal dela Hindemitha, Křeneka, Webera in drugih sodobnih glasbenikov.

Kulturni pregled

Naše knjige v češčini

Slovenska lepa knjiga si je za zaslugi nekaterih vestnih in marljivih posredovalcev pridobila med Čehi ugledno mesto. Starejše pisatelje so prevajalci puščali ob strani. V zadnjih dvajsetih letih so se prevajala na češčino skoraj izključno dela naše moderne. Cankar je bil v češkem tisku mnogokrat prav tako do brodošel kakor pri nas. Poleg Cankarja so Čehi visoko čislali Fr. Ks. Meška. Nekaj njegove knjige so prevedene v celoti. Zadnja leta se na prevodnem polju iz slovensčine v češki jezik vbadata posebno dva: prof. dr. Vybiral in Oton Babler.

Prof. Vybiral ravnakor pripravlja publikacijo o Slovincih pod Italijo. V ta namen je pred kratkim obiskal Primorje. Mudil se je delj časa v Gorici in Trstu. Upamo, da je tam navezal stike s takimi krogi, ki so mu lahko nudili res avtentične in objektivne podatke o slovenskem življenju pod Italijo.

Drugi prevajalec iz našega jezika na češčino g. Oton Babler je pravkar predstavil celotnega Zupančičevega »Cicibana«, ki izide kmalu v tisku. Zadnje čase smo čitali pa Bablerjevih prevodov v praškem »Venkovu«. Bili so deloma iz

»Cicibana«, deloma iz Zupančičeve zbirke »Sto ugank«. Vse to izide sedaj v posebni knjigi, katero opremi naš akad. slikar Fran Kralj.

G. Babler pa ne prevaja samo Zupančičevih pesmi, temveč tudi dela drugih naših pisateljev. Prestavil je že nekaj črtic Ivana Cankarja (Firbec, Skodelica kave itd), nekaj proze Ks. Meška, pesmi Ketteja, Silvina Sardenka, Vide Jerajeve, Stritarja in drugih. Sedaj pripravlja skupno Antologijo jugoslovanske literature za deco. V tej publikaciji bodo zastopani srbski, hrvaški in slovenski pisatelji in pesniki. Poleg umetne pesmi dobi svoj kotiček tudi narodna pesem s pregovori, pripovedkami, pravljicami in ugankami.

Čehi se pridno zanimajo za našo lepo knjigo. Svoje zanimanje za nas kažejo v realnem praktičnem delu, kar je tembolj hvalevredno, če pomislimo, da je njihov narod mnogo številnejši od nas in da prihaja skozi češko sito naše slovstvo pred srednjeevropski forum, ki ima zanesljive stike s kontinentom. Za to delo se jim morajo naši prevajalci iz češčine oddolžiti s tem, da nam oskrbe primerne prevode čeških dobrih knjig, kar bo kulturne stike med Čehi in nami še bolj poglobilo.

Iz zagrebške opere. V torek 26. t. m. se poje v Zagrebu Puccinijeva »Tosca«. V četrtek, 28. bo letošnja premijera Muscogskega opere »Paris Godunov«, v kateri gostujeta naš basist g. Julij Betetto in slovenski rojak, tenorist g. Josip Rijavec. V soboto 30. t. m. se bo pela Chrapentierova opera »Luiza«. Tudi v tej operi nastopi g. Josip Rijavec kot gost.

Reorganizacija gledališča v Bitolju. V Bitolju se letos preureja gledališče, ki bo v bodoče funkcioniralo kot stalna institucija. Bitoljsko gledališče deluje že od leta 1913. pod vodstvom g. Mihajla Laziča. Doslej ni užival zavoja nobene stalne državne podpore, letos pa mu nakloni država 80.000 Din subvencije, mestna občina bitolska 100.000 Din in veliki župan 25.000 Din podpore. Gledališče dobi stalni ansambel, kateremu bo kot artistični direktor načeloval g. Lazič, dočim prevzame agende gledališkega upravnika prof. Angelić.

Ruski balet Djaghilev se pripravlja na več nastopov v veliki ljudski operi v Berlinu, kjer bo v začetku nove gledališke sezone plesal na skladbe skladateljev Borodina, Rimskij-Korsakova, Scarlattija in Stravinsksega.

Razstava slovenskega slikarja v Opatiji. Akad. slikar Pavel Gustinčič, rodom Slovenec iz Istre, je nedavno razstavil v Opatiji 18 svojih slik večjega formata. Med drugimi deli se nahajajo olja: Predvečerje, Grad Prusac, Kameni svatovi,

Sutjesko, Zimsko jutro, Na Vrbsu, Mogočno u snijegu, Jugovina itd. — Gustinčič se je svojčas šolal pri našem Jakopiču. Iz Ljubljane je odšel v Prago, iz Prage pa v Monakovo, kjer je nekaj časa študiral pri Ažbetu. Iz Nemčije je odpotoval v Florencia, kjer je delal pod vodstvom italijanskega impresionista Giacomettija. Pozneje je obiskal tudi Pariz. Iz Francije se je vrnil domov, kjer mu je postala druga domovina slikovita Bosna. Napredek Gustinčiča v sedaj razstavljenih umotvorih je po sodb strokovnjakov zelo očividni. Slikar se je osamosvojil in se lahko s ponosom uvrsti poleg slovenskih impresionistov Jakopiča, Jame in pok. Groharja.

Nove plastike kipa ja Rudolfa Valdeca. Znani profesor na umetnostni akademiji v Zagrebu, kipar Rudolf Valdec, je izdelal niz osnutkov za spomenike, ki se imajo postaviti še tekom letošnjega leta. V Velikem Beškereku se postavi spomenik kralju Petru Osvoboditelju. Spomenik bo stal na velikem podstavku iz marmorja ter bosta vanj vdolana reliefa iz bronu. Kralj bo na konju v pozni jezdec. Spomenik bo osem do deset metrov visok. Vse priprave za njegovo končno izvedbo so že gotove. Drugo delo profesorja Valdeca je spominska plošča slavistu Vatroslavu Jagiću. Plošča se odkrije v Varaždinu. Poleg te plošče je profesor Valdec izdelal tudi načrt za Jagićev spomenik, ki bo predstavljal učenja

Domače vesti

* **Izpremembe v diplomatski službi.** V diplomatski službi so se izvršile važne izpremembe. Dosedanji naš poslanik v Sofiji Milan Rakitić je imenovan za poslanika v Parizu, dosedanji berlinski poslanik Zivojin Balugdzijć za poslanika v Rimu, Stevo Pavlović za poslanika v Atenah, Milan Gavrilović za poslanika v Sofiji in Jovan Dučić za poslanika v Bernu. Upokojeni so: dr. Miroslav Spalajković, poslanik v Parizu; Antonijević, poslanik v Rimu; Jovo Marković, poslanik v Atenah, Milutin Jovanović, poslanik v Bernu in J. Budisavljević, generalni konzul v Gradcu.

* **Iz »Uradne liste«.** Včerašnji »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja zakon o pogodbi sklenjeni z republiko Češkoslovaško zaradi ureditve vzajemnih pravnih odnošajev.

* **Z zagrebske univerze.** Kralj je podpisal ukaz, s katerim sta imenovana doktor Stanko Frank za izrednega profesorja na pravni fakulteti, dr. Aleksander Gasch pa za izrednega profesorja na teološki fakulteti zagrebske univerze.

* **Prof. dr. Goetz na potovanju po Jugoslaviji.** Dr. Karl Goetz, vseučiliški profesor v Bonnu, ki se je nekoliko dni mudil v Ljubljani ter obiskal tudi naš veleposlanstvo, je nastopil daljše potovanje po Jugoslaviji. Obiskal bo vse važnejše kraje naše države in namerava o svojem naučnem potovanju objaviti obširno publikacijo. Dr. Goetz je profesor slavistike na univerzi v Bonnu.

* **Emile Vandervelde v Beogradu.** V nedeljo je prispel v Beograd vodja belgijske socialistične stranke, bivši minister Emile Vandervelde. V mestu ostane nekaj dni in bo tudi predaval o stanju socialističnega gibanja v Evropi.

* **Stanovanjski zakon bo podaljšal.** Minister za socialno politiko, dr. Behmen, je izjavil novinarjem na vprašanje, kako misli vlada rešiti vprašanje zakonskega pravilnika o stanovanju, da bo ta važni problem rešen na ta način, da bo sedanja uredba o nedopustnosti odpovedi najemnikom, ki poteče koncem tega leta, podaljšana še za eno leto.

* **Himen.** Poročil se bo jutri v Metliki vrli narodnjak in podpredsednik JDS, g. Ivan Malešič ml., trgovec v Metliki, z gospico Pavlo Grabrijanovo. — V Predgradu pri Črnomlju se je prošli četrtek poročil g. Franc Vogeljak, starešina finančne kontrole, z gospico Faniko Panjanovo. Iskrene čestitke in obilo sreče!

* **Smrtna kosa.** V Celju je umrla dne 24. t. m. v starosti 74 let ga. Marija Watzlawek, mati novinarja g. Riharda Watzlaweka. — Dne 23. t. m. je umrl v celjski bolnici g. Josip Gedič, posestnik v Petrovčah. Pokopali so ga v ponedeljek na žalskem pokopališču. — Blag jima spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Nov invalidski zakon.** Po odredbi ministrstva za socialno politiko je dr. Jež kot ekspert za invalidsko vprašanje odpotoval v Zagreb in Ljubljano da zasliši želje in predloge invalidskih organizacij glede načrta novega invalidskega zakona.

* **Zbor pravnikov kraljevine SHS.** Se bo vršil v dneh 19., 20. in 21. septembra v Zagrebu. Svrha zbora je na eni strani spoznanje in zblizanje pravnikov med seboj, na drugi strani pa razpravljanje o teoretično in praktično perečih pravnih vprašanjih, ki so ravno sedaj velike važnosti. Razpravljalo se bo o naslednjih predmetih: osnove stalnih pravnih kongresov, zakonodavna tehnika, pravna pomoč v državi, prisilna poravnava izven konkurza, odvetniški red. O vsakem predmetu bo govoril en referent in dva koreferenta. Natančen spored se bo objavil pozivom pravnikov, da se prvega zbora udeležijo v čim večjem številu. Za znatno znižano vožnjo je skrbjeno. Udeležniki naj se prijavijo pri odboru društva »Pravniki« v Ljubljani, oziroma naravnost pri tajniku dr. Rudolfu Sejovicu. Prijavi naj se priloži znesek 25 Din za stroške sobiranja. Obenem naj vsak udeleženec točno navede, ali želi stanovati v hotelu ali v dijaškem domu. Zagreško društvo je namreč preskrbelo v dijaškem domu za 100 udeležnikov brezplačno stanovanje. Prijave naj se pošljejo brez odloga najkasneje do 30. avgusta, in sicer za več udeležnikov iz enega skupaj, če le možno. — Odbor društva »Pravniki«.

* **Zbor pravnikov kraljevine SHS.** Vse pravnike, ki so že prijavili udeležbo na zagrebskem zboru ali pa se še prijavijo tekom tega tedna, prosimo, da nam javijo obenem tudi, če se bodo udeležili banke, ki ga priredi centralni pripravljavljavni odbor v Zagrebu na prvi večer pravnškega zbora (petek). — Odbor društva »Pravniki«.

* **Zblaznelo vreme.** Pasji dnevi potekajo letos v znamenju dežnika in poznojesenskega hladu. Svršnik se je letos uveljavil že meseca avgusta. V Avstriji in drugih severnejših deželah se je v zadnjih časih pojavil že prvi sneg. Na Dachsteinu sta vsled snežnega meteža ponesrečila dva turista: eden je v snegu zmrznil, eden se je ubil v prepadu, ker je zgrešil pot v visokem snegu. Iz New-Yorka prihaja brzojavno poročilo, da je po dolgi dobi neznosne vročine tudi tamkaj nastopilo obično hladno vreme. Prošlo soboto je kazal termometer v New-Yorku le 8 stopinj R. To je najnižja temperatura, ki jo je toploter zabeležil v New-Yorku v zadnjih tridesetih letih. Pripominjamo, da se nahaja New-York v isti severni širini kakor južna Italija.

* **Izlet J. Č. Lig na Češko.** Na nedeljskem zborovanju ljubljanskega in mariborskega češkega društva in obeh J. Č.

Lig je bila z veseljem sprejeta vest generalnega konzula dr. Beneša, da pripravljajo češko poslaništvo v Beogradu v zvezi s konzulati po naših mestih izlet vseh jugoslov. lig na Češko. V načrtu je vseh Prage in nekaterih drugih večjih krajev po Češki ter Brna in Bratislave. Izlet se bo vršil prihodnje pomlad in je upati, da bosta obe vladi nudile primerne ugodnosti na železnici in pri vizumih.

* **Požar v Tomačevem.** V Tomačevem pri Ljubljani je v soboto zvečer udarila strela v skedenj posestnika Valentina Kajzerja vulgo Taškarija. Skedenj ki je bil poln krme in slame, je pogorel do tal. Škode je nad 100.000 dinarjev, objekt pa je bil zavarovan le za 2400 dinarjev.

* **Akademski kroček v Kranju.** je prevzel od pisatelja g. Josipa Kostanjevca v razprodajo nekaj izvodov njegovih leposlovnih del, t. j. »Zbranih spisov I.« in romanov »Krivec«. Cena »Zbranih spisov I.« je 5 Din, »Krivec« 10 Din, s poštnino 1,50 Din več. Naročajo se pri duštvu in plačajo po priloženi poštni položnici.

* **Trasiranje prege Kočevje-Vrbovske.** Dne 19. t. m. so začeli s trasiranjem prege Kočevje-Stari trg-Severin-Vrbovske.

* **Zivinski in kramarski semenj v Ceremošnjah** pri Semicu se vrši od letos dalje 12. septembra in ne več 29. septembra.

* **Reorganizacija zagrebskega učiteljskega Dosedanje mešano učiteljske v Zagrebu se razdeli s prihodnjim šolskim letom na dva zavoda: na moško in na žensko učiteljske.**

* **Srednja strokovna šola za drvarstvo industrijo v Drvaru (Bosna),** se odpre v začetku šolskega leta 1924-25. Namen šole je, da vzgoji tehnično-gozdno-manipulativno in komercialno izvežbane naraščajoče za uprave lesnih podjetij. V šolo se bodo sprejemali dijaki s dovršeno 4 razredno gimnazijo ali trgovsko šolo in s položnim nižjim tečajnim izpitom. Začasno bodo dobivali dijaki hrano v uradniški menzi proti plačilu 450 Din mesečno. Stanovanje dobijo dijaki brezplačno v šolski zgradbi. Posteljnino in dva para perila, mora prinesiti vsak dijak s seboj. Prošnje za sprejem v šolo je predložiti najkasneje do 6. septembra t. l. ministrstvu trgovine in industrije, oddelku za Bosno in Hercegovino in likvidaciji v Sarajevu. Prošnji je priložiti: 1.) Šolsko spričevalo, 2.) zdravniško spričevalo. Dijaki, katerim bo naznanjeno, da so sprejeti v zavod, se morajo prijaviti pri šolskem ravnatelstvu v Drvaru najkasneje do 20. septembra. Reden pouk se začne 22. septembra 1924. Šola traja štiri leta.

* **Iz Ljutomer** nam poročajo, da gre v slučaju napada na učiteljico M. M. iz Ljutomer, o katerem smo poročali dne 21. t. m., za poskus navadnega roparskega napada, kar je tudi sodniško ugotovljeno. Neznani zločinec je bil pregnan od slučajno mimoidočih v hipu, ko je pograbil denarnico z manjšim zneskom denarja in je potekla nevarnost za omenjeno damo brez resnih posledic.

* **Grozen umor Slovencev v Osijeku.** V osiješki okolici je našel te dni tamkajšnji mestni gozdar v mlaki krvi 62 letnega Ivana Krajnika, koljaka iz Slovenije, ki je prišel v Osijek, di si poišče službo. Ob Dravi si je hotel umiti nogo, kar ga iznenada napadeta dva moška ter zahtevata od njega denar. Ker se je Krajnik branil, sta mu z nožem prerežala žile na vratu in na rokah, mu vzela 200 dinarjev ter ga pustila ležati na bregu Drave. Umri je kmalu potem. Zločincem še niso pršli na sled.

* **Samomor milijonskega dediča.** Pred štirinajstimi dnevi so poročali listi, da je ruski emigrant Mihajlo Znamenskij, ki je v skromnih razmerah živel v Sarajevu, povsem nepričakovano podedoval razmeroma ogromno vsoto pol milijonov francoskih frankov. Znamenskij je zapustil Sarajevo in takoj odpotoval v Pariz, da prevzame bogato dedščino. Prošlo nedeljo pa je iz Pariza prispela vest, da se je Znamenskij ustrelil iz neznanega vzroka.

* **Krvna osveta v Hercegovini.** V okolici Mostarja sta bila v noči od ponedeljka na torek od neznanih storilcev ustreljena brata Stojan in Luka Cvitković. Okolo polnoči je prišel v njuno hišo muslimanski mladenič, ki je izjavil, da sta ga poslala dva orožnika, ki ju čakata v bližnjem gozdu, da ju popeljeta k naredniku v Zovnico zaradi nekih informacij. Nič hudega sluteč, sta odšla brata Cvitković z mladeničem v omenjeni gozd, odkoder pa se nista več vrnila. Naslednji dan so ju domači našli mrtva v gozdu. Kakor je komisija dognala, sta bila oba ustreljena z vojaško puško. Domneva se, da sta postala žrtev krvne osvete, ker sta živela v sovraštvo z neko muslimansko rodbino v sosednem selu Polog, s katero sta se bila sprla pred tremi leti. Stojan Cvitković zapušta sedmero, njegov brat pa petoro nedorošlih otrok.

* **Kot roparska napadalec na kočarja Bernarda Terlepa v Zagradcu** in v bližini v zidnico posestnika Franceta Kožarja v Česenu, o čemer smo poročali v nedeljski številki se naslednja 26 letni vojak-ki begunec Franc Mišmaš iz Malih Rebera, že večkrat kaznovani popleh, ki se po svojem pobegu od vojakov združuje po večini v Juljski Krajini, prihaja na na vlome in tatvine v družbi svojega tovariša, tudi vojaškega begunca Janeza Terlepa, sina beračice Lenke iz Mokronoga, vedno v domače Italijo.

Naročite dnevnik »Jutro«!

REMINGTON Mod. 12
FRANC BAR Cankarjevo npr. 6. Tel. 407

Avtomobilno zastopstvo
I. J. gf. Herberstein, Maribor
Gospodarska ulica št. 20 — Telefon 133.

Iz Ljubljane

u— **Zunanji ministri Male antente v Ljubljani.** Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš prispe s svojo soprogo in legacijskim svetnikom dr. Janom Masarykom dne 27. t. m. ob 16.30 v Ljubljano in se nastani v hotelu Union. Po konferenci z našim zunanjim ministrom dr. Marinkovičem v prostorih pokrajinske uprave, odpotuje že istega dne ponoči v Zenevo. Rumunski zunanji minister dr. Duca prispe s soprogo in šefom svojega kabineta v Ljubljano dne 28. t. m. in bo istotako ložiral v Unionu, dočim bo dr. Marinkovič s soprogo stanoval na pokrajinski upravi.

u— **Ljubljana in ustoličenje patrijarha v Peči.** K ustoličenju srbske pravoslavne patrijarha v Peči je bila po ministru ver povabljen tudi mestna občina Ljubljanska. Na vabilo je vladni komisar g. dr. Perič odgovoril z naslednjo brzojavko: »Gospodu ministru ver, dr. Antonu Korošcu, Beograd. — Zahvaljujoč se za čast povabila, sporočam imenom mestne občine Ljubljane najis-krenejše častitke vsemu pravoslavnemu svetu naše države k zgodovinskemu delu ustoličenja srbskega pravoslavne patrijarha po prekinjenju več nego 150 let. Ker mi radi uradnih poslov ni mogoče osebno prisostvovati velikemu in pomnostnemu momentu ustoličenja Njegov svetosti patrijarha Dimitrija v Peči, Vas, gospod minister prosim, da ste moj posrednik in sporočite Njegovi svetosti gospodu patrijarhu, da se njegovi častiljivi osebi klanja slovensko glavno mesto Ljubljana, radujoč se, da so naši pravoslavni bratje in sestre doživeli dan zopetnega ustoličenja lastnega vrhovnega poglavarja svoje cerkve in da je ta njih najvišji cerkveni knez sin lastnega naroda«.

u— **Z ljubljanske univerze.** K svečanostim ustoličenja srbskega pravoslavne patrijarha Dimitrija v Peči je kot zastopnik ljubljanske univerze odpotoval rektor g. dr. France Kidrič.

u— **Neurje s točo.** Strela na Barju. Včera, okoli 4. ure popoldne, je prišlo, lo med gromom in treskom neurje, med katerim se je vsula nad Ljubljano in okolico tudi gosta toča, debela kakor lešnik. Dočim je padala v mestu samo med dežjem in ni naredila posebne škode, je na južni strani mesta, zlasti ob Ižanski cesti popolnoma oklestila vse sadije in poljske pridelke ter je škoda zelo občutna. Med nevihti je na Ižanski cesti, poleg šole na Barju, udarila strela v poslopje posestnika Franceta Požaršaka. Nastal je požar, ki je resno ogrožal tudi sosednje hiše. Na kraj nesreče je prihitela takoj požarna bramba iz Ljubljane, ki je s pomočjo gasilcev z Barja lokalizirala ogenj. Požar je uničil posestniku zgornji del poslopja, do 5000 kilogramov mrve in nekaj pohištva. Požaršek ima precejšnjo škodo.

u— **Ljubljanska porota.** Dne 9. septembra prične pri ljubljanskem deželnem sodišču tretje letošnje porotno zasedanje. Razpisane so naslednje obravnave, in sicer dne 9. septembra: Florijan Rusjan, oskrumba (tajna obravnava) in Fran Ježek, uboj; dne 10. septembra: Viktor Habič, posilstvo ter Anton Dolžič, Josip Novak in Ivan Crnjak, oskrumba (obe obravnavi tajni); dne 11. septembra: Peter Pirc, uboj; dne 12. septembra: Alojzij Heufel, goljufija. Nekoliko razprav bo še naknadno razpisanih.

u— **Higijska razstava na prostoru veselejina pod Tivolijem** bo občinstvu proti brezplačnemu vstopu dostopna zopet od srede 28. t. m. do 20. septembra, vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Mladini pod 18. letom vstop v baramo N ni dovoljen. Nadaljna predavanja se objavijo pozneje.

u— **Umrl v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Anton Verčič, vlakovodja v poklju, 40 let. — Krista Ferkula, železniška uradnica, 23 let. — Ivan Pevec, vrtnar, 68 let.

u— **Na vsled dežja blatni, splošno pa precej zanemarjeni Dolenjski cesti** je v nedeljo okrog pol 2. spodrsnilo kolodčevlarskemu pomočniku Joži Grumu. Nesrečen je padel v blato in odletel na kamen. Poškodovan se je vsled padca tako močno po vsem telesu, posebno pa na nogi, da se ni mogel dvigniti. Krog njega se je nabralo več ljudi in ker je ponesrečenec tožil, da ima brčkone zlomljeno nogo, je nekdo telefoniral po rešilni voz, s katerim so ga odpeljali v splošno bolnico.

u— **»Coprnijska« s kartami.** V prodajalno zlatarja Janka Drmotne v Sp. Šiško je vstopil v soboto zvečer neznan moški in izročil željo, da si kupi zlato uro. Med pogovorom je neznanec izve-

Telefon 730 Kino Ljubljanski dvor Telefon 730

Lya Mara mušiče milijarderke

Predstave ob nedeljah in praznikih ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri. — Ob delavnikih ob pol 5., pol 8. in 9. uri.

kel tri igralne karte, kojih ena je imela na zadnji strani nalepljeno takšno znamko. Prišel je razlagati trgovcu svojo kartaško umetnost privlekel na dan še nekaj tisočdinarskih bankovcev in jel navduševati mojstra za igro. Pričela sta igrati sprva za šalo, ker pa je imel trgovec v šali srečo, je končno stavil tudi 100 Din gotovine. Tedaj pa se je sreča tako kjo obrnila, kajti tujec je uporabil znani kartaški trik, pograbil 100 Din in izginil za vogalom. Mojster je sicer hitel za njim, a mu je tujec odnesel pete. Slučaj je prijavil policiji, ki sedaj išče goljufa.

u— **Policijske prijave.** Od nedelje na ponedeljek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaj: 1 tatvina, 2 prestopka kraljenja nočnega miru, 15 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 prekorajenji policijske ure, 4 prestopki pasjega konumac, 1 nezgoda, 1 izguba, 2 prestopka nošenja orožja brez dovoljenja, 1 goljufija, 1 crknjen pes, 1 prestopok obrtnega reda, 1 prepri, 1 umobolnost; aretacije: 1 zaradi poverbe, 2 radi beračenja in 1 zaradi tihotapstva.

Iz Celja

u— **Gremij trgovcev v Celju** naznanja vsem gospodarskim in pridobitnim krogom, da vest o ukinitvi celjske carinarice ne odgovarja dejstvu. Na podlagi odloka finančnega ministrstva z dne 19. julija je sicer carinarnica II. reda v Celju ukinjena, a obenem pretvorjena v oddelke glavne carinarnice I. reda v Mariboru. S to izpremembo se pa v bistvu ni prav nič izpremenilo, ker vrši ta oddelček carinske ekspedicije nemoteno naprej, kakor prejšnja carinarnica II. reda.

u— **Nušičev večer v Mestnem gledališču,** ki ga je priredilo veselo gledališče iz Beograda (ga. Spasičeva ter gg. M. D. Spasič in Rob. Matijević), je bil dobro obiskan in gledališče skoraj razprodano. Igralo se je temperamentno, zlasti so bili dobro podani srbski tipi. Občinstvo je pozdravljalo trojico srbskih igralcev z živahnim aplavzom.

u— **Poročil se je v Pragi** gosp. Jan Jindra, solastnik špedicijske trdnice Ferd. Pelle-jeva, vdova v Celju z go. Marijo Celestin, roj. Pelle iz Celja.

u— **Šahovski match Celje — Varaždin** se je moral radi prometnih ovir preložiti na prihodnjo soboto.

u— **Celjsko pevsko društvo** je priredilo v soboto, 23. t. m. ob pol 9. zvečer koncert v zdraviliški dvorani v Rogški Slatini. Dvorana je bila polna in je koncert tudi v umetniškem oziru povoljno uspel. V zboru se opaža razveselje v napredek.

u— **Mestno kopališče** ostane radi snaznega parnega kotla od 21. do 28. avgusta zaprto.

u— **Nočno lekarniško službo** ima ta teden lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

u— **Iz policijske kronike.** Od 13. do 19. t. m. je bilo v Celju izvršenih 9 aretacij in sicer 4 radi tatvine, 1 radi nevarne grožnje in 4 radi izgrede v pijanosti.

u— **Vihar in toča nad Celjem.** V soboto 23. t. m. okoli 5. popoldne se je prepregel nebo s črnimi oblaki. Po kratkem nalivu je nastal vihar in z neba se je vsula gosta toča. V mestu je metalo z oken šipe in roče, po cestah je padala strešna opeka. S strehe poslopja mešan ske šole je vrglo pločevino in podrla del lesenega plota, ki meji ob sosedni vrt. Na Ljubljanski cesti se je zrušil star topol, na Glaziji blizu javne bolnice pa kostanj, ki je med padcem poškodoval telefonsko in električno omrežje. V okolici je napravila toča mnogo škode na sadnem drevu in na polju. Tudi v kornjiški okolici sta vihar in toča močno poškodovala vinograde, sadonosnike in poljske pridelke.

Iz Maribora

u— **Vezilo kraljeviču Petru.** Nadučitelj v poklju, znani čebelar g. I. Paulšek in njegova hčerka Marija, učiteljica rožnih del v Mariboru, sta izročila g. srezkemu poglavarju dr. Ipavcu skupino satovja, ki je zloženo v okusno izdelano šatljajo, opremljeno s svilno in zlatim okvirjem ter tvori ime Njeg. Vis. kraljeviča Petra, njegovo rojstvo leto 1923 in kraljevsko krono. Vezilo se odpošlje potom kabinetsne pisarne na pristojno mesto.

u— **Neurje nad Mariborom in okolico.** Sobotni popoldanski vihar, o katerem smo nekoliko poročali že v nedeljski številki, je napravil v Mariboru in okolici mnogo večjo škodo, kot se je prvotno domnevalo. V mestu samem so ponekod frále strešne opeke kot jesensko listje. Slučajno ni bilo nobenih večjih nesreč, edino v Podbrežju je neki ženski padla strešna opeka s toliko silo na glavo, da se je ženska zgrudila mrtva. Strahovito je razsajal vihar zlasti nad mestnim parkom, ki ga je na nekaterih mestih naravnost opustošil. Par debelih kostanjev in akacij je prelomil kar sredi debla. Ta drevesa so pomandrala še drugo mlajše drevje s klopni vred. Tik godbenega paviljona je izdril mogočen kostanj prav pri korenin ter ga k sreči vrgel v ameri proti ribniku brez poškodbe. Tudi okoli

Park-kavarna leži polomljeno in izruvano drevje vse križem čez pešpoto, tako da je pogled na krasni mariborski park prav žalosten. Čez travnike, ceste in ceste leži gosta večerje in listje. Veliko škoda pa je napravilo kratko, a tem močnejše neurje v okolici, kjer je pomandralo zlasti tudi sadno drevje in sklestilo nezrelo sadje na tla, tako da bo isto uporabno samo za napravo kisa. Deževno vreme pa še vedno ni ponehalo. Tudi v nedeljo in včeraj so se proti večeru prikadili črni oblaki z nalivi. Drava valji ogromne umazane valove proti jugu. Kmetijsko ljudstvo prihaja vedno bolj v bednejši položaj, ker ne more opraviti niti najmanjših del na polju. Pridelki na njah pa gnijejo z otavo vred.

u— **Klerikalni inteligenčni naraščaj,** ki bi naj bil avantgarda bodoče rimske politike v Jugoslaviji, se kljub ogromnemu aparatu klerikalnega kapitalizma in cerkvenih dijaških domov ne more dvigniti. To je ponosno dokazal minuli fantovski dan v Mariboru, kjer je bila zastoj hrana in prenočišče, je prišlo vse, »kar leze in kar gre«, a kljub denarnim subvencijam so se zbrali na petkov sešatek celokupnega dijaštva (tudi mlečnobolnih fantičkov), akademikov, učiteljev in učitelje ter dijakinj, skupaj okrog 180 oseb, 200 jih ni bilo. Če jih je še kaj več, so to gotovi ljudje, ki jih je sram javno pokazati svojo kulturno zaostalost in reakcionarstvo.

Iz Primorja

* **Slovenski poslanec dr. Willan v Bernu.** Pretekli četrtek se je otvorila v Bernu letošnja konferenca interparlamentarne unije, ki združuje člane vseh parlamentov z namenom, da bi njihove države na ta način sodelovale za ohranitev mednarodnega miru na podlagi spoštovanja demokratičnih načel. Lani se je vršila konferenca v Kodanju na Danskem. Obeh konferenc se je udeležil tržaški slovenski poslanec dr. Willan, ki je nastopil v Bernu za pravično rešitev manjšinskega vprašanja s slajnim govorom, katerega so vsi odobraval. Na ta način imajo primorski Slovenci vsaj nekoliko moralne opore v zastopnikih civiliziranih evropskih držav.

* **Odhod odvetnika dr. Tume iz Gorice.** Prošli terek je zapustil Gorico odvetnik dr. Henrik Tuma, kateremu so italijanske oblasti odbile opcijo za italijansko državljanstvo. Njegovo odvetniško pisarno je prevzel odpušteni sodni svetnik g. Vladimir Koršič. Z dr. Tumo izginja iz Gorice markantna osebnost, ki je igrala zadnji dve desetletji važno vlogo v politični in kulturni zgodovini goriških Slovencev.

* **Prepovedane pesmi.** Pred dobrim tednom dni, 17. avgusta se je imel vršiti v Rihnerku na Goriškem vokalni koncert »Pevskega in glasbenega društva« iz Gorice. Oblasti so koncert dovolile, prepovedale pa so izvajanje pesmi »Ujetezga pitčka tožba« in »Oj planine«. Povodu za prepoved teh dveh pesmi je baje kumoval nekdanji kovač, poznejši učitelj in sedanji »profesor« Bandelli. Menda bo radi tega čina povisan.

* **Društvene prireditve v tržaški okolici.** V tržaški okolici so se začela v zadnjem času prosvetna društva razveseljevo gibalci. Bazoviška »Lipa« je nedavno praznovala svojo 25-letnico ob ogromni udeležbi občinstva. 24. t. m. je imelo svojo prvo glasbeno-dramatično prireditev pevsko društvo »Kontovel« na Kontovelu. Sodelovalo je godbeno društvo s Proseka. V Sv. Križu marljivo deluje dramatični krožek, ki je že dvakrat uprizoril Strindbergovo dramo »Oče«. 31. t. m. bo zopet več prireditev, ki bodo gotovo vse dobro obiskane.

* **Tečaj za ročna dela pri Sv. Ivanu.** »Zensko združenje« je priredilo pri Sv. Ivanu v Trstu tečaj za lepa in koristna ročna dela, kjer se nudi za malenkostno ukovino mesečnih 250 lir vsakemu slovenskemu dekletu, da se nauči šivanja, vezenja, krojenja perila in oblek ter izgotavljanja lirijskih čipk.

* **Mandolinistični krožek v Gorici.** V Gorici se je osnoval mandolinistični krožek, ki otvori s 1. septembrom teče za učenje mandoline in kitare. Krožek vabi posebno mladino v svojo sredo.

* **Knjige »Goriške Matice«.** »Goriška Matica« je izdala letos štiri knjige: Kolodar za leto 1923; roman iz petega stoletja. »Zadnji dnevi v Ogleju« (prevedel dr. J. Lavrenčič), zbirko narodnih pripovednih pesmi »Mlada zora« (priredil Fr. Bevk) in življenjskega Franciška Ksaverškega, katerega je oskrbel dr. A. Pavlica.

* **Težka nesreča pri delu v tržaški prosti luki.** V soboto zjutraj se je zgodila v tržaški prosti luki težka nesreča. Neki strojinik je popravljal na dvigalu pred skladiščem št. 17 verigo, pri tem pa se je nagnil, da je izgubil ravnotežje in je telebnil na tla. Ker si je pretresel možgane, so ga prepeljali v bolnišnico.

* **Tatvina v Solkanu.** V noči od 17. na 18. avgusta so se neznani tatovi vtihotapili v gostilno Jos. Lazarija, kamor so pršli skozi sosednji senik. V gostilni so se dosita najedli in napili ter za spomin odnesli še za 1000 lir vrednosti in nekaj denarja.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutro«. Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

DATE STAMPED 1960-11-18

Gospodarstvo

Slabljenje cen na svetovnem žitnem trgu

Tudi zadnji dnevi prošlega tedna izkazuje lahno slabljenje cen na prekomorskih žitnih trgih. Vzrok mlačni tendenci je v povečanju dovozov in v nezadovoljivem povpraševanju iz inozemstva. V Kanadi se ceni žetve pšenice na 9.7 milijona ton napram 9.8 milijona ton, kar bi lahko nekoliko vplivalo na porast cen, toda je z druge strani cenitev za Zedinjene države dokaj ugodnejša.

Na evropskih trgih je položaj različen. V Nemčiji podpira cene deževno vreme, ker je v nekaterih krajih še mnogo žita na prostem. Češko slovaški trg je nespremenjen; tendenca je mirnejša, ne da bi nastopilo kako pomembnejše oslabljenje cen. Namernar na zabrana ječmenovega izvoza iz Češko-slovaške bo najbrže izostala. Letošnja žetev v Češko-slovaški zaostaja, kakor se sklepa, daleč za lansko. Prve številne taksacije izda državni statistični urad šele sredi septembra. V Madžarski so cene pšenice dalje oslabele. Istotako so oslabele cene v Avstriji.

Na naših tržiščih oslabljenje cen v Ameriki ni vplivalo. Samo cena pšenice in turščice je zelo neznatno popustila. Pšenica se je koncem prošlega tedna trgovala v Backi po 375 — 380 Din. V Srbiji se je ponujala pšenica, 72 — 73 kg težka, s 5 do 6 odst. primesi, po 325 Din. Srem zahteva 380 Din ab postaja. Po ječmenu dobre kakovosti je živahno povpraševanje; ječmen dobre kakovosti notira 350 — 355 Din, slabše kakovosti pa 290 — 295 Din ab postaja v Backi. Oves je v splošnem zelo nečist. Turščica beleži 280 — 285 Din ab postaja v Backi. Cena turščice je oslabele zaradi zmanjšane inozemskega povpraševanja. Cene v moki so nespremenjene, ali so izgleda da bodo popustile, ker je inozemstvo predvsem Dunaj z moko prevelo.

Naša zunanja trgovina

Ponovni porast izvoza v prvi polovici t. l.

Po statistiki Generalne direkcije carin je znašal naš izvoz v prvih 6 mesecih t. l. 1,585,939 ton v vrednosti 4,185,920,945 dinarjev napram 1,276,319 tonam v vrednosti 3,333,824,453 Din, v enaki dobi lanskega leta. Povečanje izvoza v prvi polovici t. l. napram lani znaša torej 308 tisoč 620 ton v vrednosti 842,096,492 Din. V odstotkih znaša povečanje izvoza v tonah 24.19 odst., v vrednosti 25.26 odst.

Glavni predmeti našega izvoza v prvih šestih mesecih t. l. so bili (prve številke so tone, a številke v oklepajih vrednost v milijonih Din): stavbni les 508,993 (859.8); drva za kurjavo 163,694 (60.1); jaja 11,470 (376.4); živa živala 74,561 komadov (328.6); sirovi baker 5157 (243.9); sveže meso 8464 (228); predelano meso 1273 (55.5); turščica 62,923 (171.4); koža divjačine 189 (165.6); žive svinje 40,300 komadov (136.1); suhe češnje 15,582 (133.2); živi konji 28,691 komadov (119.1); cement 166,209 (99.1); predivo 85.35 (81.5); potem slede svince, pšenična moka, kalčijev karbid, pšenica, lesni izdelki, sir-kaskavalj, strojne snovi, zdravilne rastline in druge.

Glavne odjemalke našega blaga so bile nastopne države (po vrednosti v milijonih Din; v oklepajih vrednost v odstotkih): Italija 1308.3 (31.33), Avstrija 1127.7 (27.06), Češko-slovaška 274.8 (6.58), Madžarska 256.1 (6.13), Nemčija 255.9 (6.13), Francija 225.7 (5.41), Švica 199.1 (4.77), Grčija 179.8 (4.3), Anglija 79.8 (1.97); potem slede Egipt, Turčija, Bolgarska, Rumunija, Holandska, Zedinjene države, Indija, Alžir, Albanija, Poljska in druge.

sedežu. Preden je hlapec pogljal, je prinesel gospodar še šentjanževca kakor se spodobi in kakor to zahteva stari običaj. Trčili smo na zdravje svoje in vseh dobro mislečih.

Ti prijatelj si se tako razvel, da si zaukal čisto po fantovski, zagnal klobuk v zrak in ga zopet vjel.

Tačas je prinesel gospodar grlico v škatli, z zračnimi luknjicami prebode.

«Oho,» si se razveelil. «Hvala, lepa hvala, to bo veselje! Ze kako povrnem.»

Voz se je premaknil in med pozdravljanjem šinil po bregu navzdol. Ko sva bila na planem, si se obrnil hipoma proti meni in dejal:

«Če prineseva grlico srečno domov, pa bo že vse prav... hm, čudno mi bje sree, preveč je bilo moče.»

Odgovoril nisem ničesar. Voz je vozil naglo, tebe je zmagalo, da si trdno zaspal in tudi jaz sem nekoliko časa zakimal.

Luči so blede sijale iz mesta, ko smo se mu bližali. Zadelo smo ob kup gramoza in sunek je povzročil, da sva bila oba hkratu čila. Ko sva stopila pred tvojim stanovanjem raz voza, sva spravila buteljke in omot s svinjino, toda škatle z grlico ni bilo nikjer. Po poti se je morala zmuzniti s sedeža in pasti na tla.

Ti si obstal kakor pribit in nisi hotel verjeti, češ da sem jo skriv. Ko si

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (25. t. m.). Pšenica: baška, promptna, 35 vagonov 365; za september in oktober 375 do 380. Ječmen: sremski, 2 vagona 365. Oves: srbski (Klenak), 5 vagonov 275. Turščica: promptna, 22 vagonov 285 do 295; srbska, 3 vagoni 300 do 305. Fižol: beli, baški, 11 vagonov 525 do 530. Moka: baza «0», 5 vagonov 580. Otrobi: 1 vagon 210. Tendence nestanovitna.

Trg s kožami in usnjem. Svoječasno povišanje izvozne carine je povzročilo, da so začele sveže in suhe kože v cenah padati na vseh jugoslovanskih tržiščih. Zagrebske cene za suhe kože: goveje 15—20 Din za kg, telečje 30—40 Din kg, jagnječje 10—18 Din za komad; sveže: goveje 14—17 Din za kg, telečje 30 do 36 Din kg, jagnječje, kozje, ovčje 10 do 18 Din za komad. Cene usnja in podplatov ne beležijo posebnih sprememb. Povpraševanje je po cenejšem blagu.

Zvišanje davčne varščine pri uvozu in izvozu blaga. Finančni minister je (z odlokom z dne 28. maja 1924, št. 290) določil, da se odstotek davčne varščine, kakor ga je sklenil začasni finančni komite dne 14. julija 1920, št. 8827, z 2 odst. in ki ga pobirajo carinarnice, poviša na 4 odst. od deklarativne vrednosti blaga vsem onim osebam, ki ne dokažejo, da so svoj uvoz ali izvozni obrat prijavile davčnim oblastvom in plačale davek za pretekla leta in za vsa prošla četrtletja tekočega leta. Za pobiranje in zaračunavanje pobranih davčnih varščin ostanejo še nadalje v veljavi dosedajni predpisi.

Vprašanje skladiščnih prostorov na Sušaku. Pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se bo vršila v četrtletju 28. t. m. ob 15. uri anketa glede vprašanja zagotavljanja skladiščnih prostorov na Sušaku za interese iz Slovenije, na kar se opozarja vsi, ki reflektirajo na te prostore.

Naš izvoz jaje v juliju je dosegel po podatkih generalne direkcije carin vrednost 58.3 milijone Din. Od te svote odpade na Švico 26.9 milijona, na Avstrijo 11.7 milijona, na Italijo 7.4 milijona Din itd. Izvoz jaje se pri nas torej stalno ugodno razvija.

Nov parobrod Slavensko-amerikanskega parobrodarskega društva. Ta družba si je nabavila nov veliki parobrod, ki ga je nazvala »Vojvoda Putnik«.

Za trgovske potnike. Radi raznih pritožb napram trgovskim potnikom, ki potujejo po Južni Srbiji, opozarja Trgovska in obrtniška zbornica v Skopju, da je za potnike najugodnejše, ako so preskrbljeni s predpisanimi legitimacijami in da so vsikdar pripravljeni predložiti te legitimacije na vpogled zbornici ali posameznim krajevnim trgovskim organizacijam.

Madžarsko tekstilno blago za Jugoslavijo. Iz Budimpešte poročajo, da se madžarska tekstilna industrija močno prizadeva sedaj, ko se more madžarsko blago za Jugoslavijo carinirati po minimalni tarifi, da si pridobi v naši državi trg za svoje produkte. Zato namerava zgraditi velika skladišča blaga v Subotici, a v Beogradu in Zagrebu misli otvoriti agenture. Madžarski industrijski krogi se nadejajo, da bo njihovo blago našlo številne odjemalce v Jugoslaviji, ker bo cenejšje nego ostalo inozemsko blago, kajti tudi bližina Madžarske omogoča, da se z manjšimi stroški prevaža madžarsko blago v Jugoslavijo.

Železniške olajšave za posetnike II. kongresa trgovskih zbornic v Beogradu. Prometno ministvo je dovolilo vsem posetnikom II. kongresa trgovskih zbornic in združenim izvoznikom, ki se bo vršil v Beogradu 30. in 31. t. m., vožnjo za polovično ceno po državnih železnih v vseh razredih in vseh vlakih — razen ekspresnih. Olajšava velja za čas od 25. t. m. do 4. septembra t. l. Na odhodni postaji je kupiti celo vozno kar-

to, ki bo veljala tudi za povratek, ako se pokaže legitimacija, ki jo dobijo udeleženci kongresa pri predsedstvu kongresa.

Živinski veliki sejem v Sarajevu. Mestna občina Sarajeva priredi s sodelovanjem vseh gospodarsko-trgovskih ustanov v Sarajevu veliki sejem za živino in živalske proizvode, ki se bo vršil 21., 22. in 23. septembra t. l.

Josip Butorac: Dioničarsko društvo. Nakladni oddelček »Jugoslav. Lloyd« je šele pred kratkim izdal Lakatoševo »Industrijo Hrvatske«, a sedaj smo ponovno prejeli knjigo te naklade »Dioničarsko društvo« izpod peresa Josipa Butoraca. Knjiga je, kakor sodimo po obliini in dobro porazdeljeni vsebini, sposobna, da izpolni obetljivo praznino v naši strokovni in gospodarski književnosti. Knjiga ima nastopna poglavja: Uvod (o finaniranju) I. Osnovanje delniške družbe. II. Inventar, bilanca in rezerva. III. Organizacija delniške družbe. IV. Spremembe tekom obstojanja delniške družbe. V. Ceneitev podjetij. VI. Prestanek delniške družbe. VII. Emisija in kotiranje efektov. VIII. Obdavčenje delniških družb. IX. Obravci dogovorov, prošnji in dokumentov (okrog 30 formularjev). Pisec je na 200 straneh, kakor je razvidno iz povržnega prelistanja, jako temeljito obdelal prikaz delniške družbe. Vsaka delniška družba bo našla v tej knjižici mnogo potrebnega navodila in pojasnila. Priporočati jo je vsem, ki imajo kakorkoli posla v delniški družbi ali z njo. Knjigo razpošilja uprava Jugoslovanskega Lloydja, Zagreb, Marovska ulica 21. Cena po povzetju 60 Din, z vštetiimi odpremnimi in poštinskimi stroški.

Italijanski dolgovni napram inozemstvu so znašali dne 30. junija t. l. 22.721 milijonov lir al pari (v Angliji in Zedinjenih državah). V poslednjem finančnem letu, to je od 1. julija 1923. do 30. junija 1924 so italijanski zunanji dolgovni porasli za 534 milijonov lir al pari.

Produkcija maslin (oliv) in olja v Italiji. Urad kmetijske statistike v Rimu podaja številke proizvodnje maslin za leto in olja v l. 1923. Proizvodnja maslin je znašala 11.42 milijona q, a proizvodnja maslinovega olja 1.98 milijona hl. Leto 1923. je bilo v splošnem nepovoljno za masline.

Sport

Avtomobilne dirke nad Vrhniko

Teško pričakovana prva avtomobilska hitrostna dirka v Sloveniji se je naposled v nedeljo vršila. Ugodno, za letošnje poletje že kar nenavadno lepo vreme je povzročilo, da se je dirka spremenila v prvovrstno družabno prireditev. Vse je hotelo biti poleg in tako je bila v nedeljo cesta iz Ljubljane proti Vrhniki polna avtomobilov, vrhniški vlak pa se bolj poln izletnikov. Blizu 200 avtomobilov, ne dosti manj motorjev in koles, poleg tega pa še najmanj 2000 izletnikov in domačinov — vse to se je zbralo v res idealno lepi pokrajini med Vrhniko in Logatcem, ki je davno ni videla takega prometa. Kljub temu rediteljski kader, ki so ga tvorili poleg žandarmerije tudi ognjegasci in Sokoli, ni imel težkega posla, še manj pa sanitetne postaje, ki jim sploh ni bilo treba intervenirati.

Dirkalna proga, »vrhniške ride«, je dolga 6 km. Njena posebnost je v tem, da jo tvorijo sami ostri ovinki; nad 50 jih je, enkrat na levo enkrat na desno; ravne ceste ni niti 100 m. Pri tem pa je še neprestano napeta, saj se dvigne za približno 150 m. Treba je torej izredne spretnosti in duševne prisotnosti vozača, da more predvzeti progo v dirkalnem tempu. In vendar so dosegli najboljši tekmovalci skoraj 1 km na minuto, lepo spričevalo visoke kvalitete naših sportnikov. Divno je bilo gledati n. pr. g. Barešiča, s kakšno drznostjo in sigurnostjo je v najhujšem diru jemal najostreje krive, ali pa gg. Hribarja in Vodiška, ki sta vozila na motorju s priklonnim vozom s suverenim preziranjem življenske nevarnosti. Ljudem je zapiralo sapo, ko se je metal Vodišek iz priklonke s celim telesom zdaj na desno, zdaj na levo, z glavo je za ped od skal in kantonov. In avtomobil, ki so v bliskovitem zavoju kar z vsemi kolesi hkratu zadržali preko ceste, ne da bi zmanjšali hitrost. Imeli so mnogo lepega užitka tudi nesportniki, ki so se zlasti utaborili na bregovih na obeh straneh od sredi proge, kjer je bil razgled najlepši in na najnevarnejše ovinke; še bolj seveda so uživali sportniki-avtomobilisti, med katerimi jih je bilo več sto tudi iz Zagreba, Beograda in Vojvodine.

Tekmom so prisostvovali tudi odlični predstavniki oblasti in sportnih korporacij. Navzoča sta bila armijski komandant iz Zagreba, general Tucaković in ljubljanski divizionar general Stojanović z večjim spremstvom, predsednik zagrebske sekcije Avtokluba inž. Heinzel, veliki župan Šporn itd.

Tekmo je otvoril predsednik ljubljanske sekcije Avtokluba g. Avgust Praprotnik s svojim avtomobilom. Sledili so mu najprej v enominutnih presledkih motociklisti, od najlažjih do najmočnejših, motociklisti s priklonnimi vozovi in nato v dveminutnih presledkih v istem redu avtomobil, močni sportni vozovi kot zadnji. Poleg že imenovanih gg. Barešiča in Hribarja z Vodiškom je vzbujal pozornost zlasti Beograjec Mičič, ki je vozil z navadnim kolesom, na katerem je bil montiran mal motorček. Dosegel je lep čas 7¼ minute. Pripeljal se je na kolesu skozi iz Beograda in se na kolesu tudi vrnil. Pri avtomobilih je bila posebna pozornost obrnjena na gg. Ghizyja, Herbersteina, Jurca in Savatiča, ki so z neverjetno drznostjo in virtuoznostjo sami vodili svoje sportne vozove.

Startalo je skupno okrog 30 avtomobilov in motociklov, par med njimi po dvakrat, ker so bili pri prvi dirki med potom ovirani. Vodila sta start gg. Gorec in dr. Zupanc. Na cilju sta imela vodstvo gg. inž. Gabersček in inž. Prelovšek. Nadzorstvo nad dirkalno progo je bilo v rokah g. majorja Jakiča, vodstvo cele dirke pa v rokah g. ravnatelja Praprotnika. Aparat je funkcioniral brezhibno in dirka se je razvijala brez motenj in večjih zamud.

Od vseh tekmovalcev je dosegel najboljši čas dneva med avtomobilisti g. J. Jurca na predelancu Fordu v času 6 min 9.8 sek., med motociklisti g. Barešič na Indianu v 6 min. 6 sek., med motorji s priklonnimi vozovi pa g. Hribar na Indianu v 6 min. 49.2 sek. Absolutno najboljši čas ima torej g. Barešič.

Po tekmi so se sestali udeleženci v Logatcu v hotelu Kramar, kjer je po ugotovitvi službenih rezultatov otvoril g. Praprotnik pozdravni večer, nakar je razglasil g. dr. Pavlin izid tekme in razdelil nagrade za avtomobile, g. Čeh pa za motocikle. V prijateljskem razgovoru so ostali sportniki zbrani pozno v večer; splošno mnenje je bilo, da se je tekma obnesla nad vsako pričakovanje dobro in naj zato ostane stalna prireditev. To tem boli, ker je tekmovalna proga gotovo najlepša in najpripravlnejša v celi državi ter prekaša po slikovitosti lege, a tudi po težavnosti brez dvoma tudi slovit mednarodni dirkalni progi na Semmerlingu in na Riesu pri Gradcu.

Dirka sama je potekla brez incidentov in nesreč. Tudi pnevmatične defekte sta imela samo dva voza, od katerih je bil enemu dovoljen še naknadni start. Pač pa je pred dirko pri dovozu gostov spordrselo na ostrem ovinku nekemu zagreškemu avtomobilu, ki je vsled tega zadela ob nasproti vozeči rediteljski avto in mu zlomil os. Vendar pa ni bil v nobenem vozu nikdo poškodovan. Žal pa se je poškodoval mal dečko, domačin, ki je stal ob cesti in se vsled karambola tako prestrašil da je padel po cestnem pobočju. Drugeče se je razvil ves ogromni promet v najlepšem redu in brez vsake neugode, najboljšje spričevalo za spretnost avtomobilnih in motornih vozačev in za discipliniranost množice gledalcev.

SLUŽBENI REZULTATI

Motocikli s pomožnim motorjem do 125 cm: I. Mičič, Beograd, na DKW v 7:50.8. II. Ovančič-Fabiani na DKW. Motocikli do 150 cm: I. Radics, Maribor, na Puchu v 8:16.6. II. Babič, Maribor, na Puchu v 8:17.6. Motocikli do 250 cm: I. Kopač, Ljubljana, na BSA. 7:27.8. Motocikli do 350 cm: I. Kunaj, Zagreb, na Zenithu 6:31.8. Motocikli do 500 cm: I. Solter, Zagreb, na ABC. 6:56. II. Struzzi, Ljubljana, na BSA. 6:57.8. III. Inž. Löschchen, Maribor, na Northonu 7:13. Motocikli do 750 cm: I. Gavrilović, Zagreb, na Indianu 6:46. Motocikli do 1000 cm: I. Barešič, Ljubljana, na Indianu 6:06. II. Štrban, Zagreb, na Japu, 6:27.4. Motocikli preko 600 cm s priklonnim sedenjem: I. Hribar na Indianu 6:49 1-5. II. Kralj, Zagreb, na BSA. v 7:48. III. Inž. Löschchen na Northonu 8:05 4-5. Avtomobili do 1500 cm: I. Lapajne na Wande-rerju 8:38. II. Kraker na Puchu 9:13. Avtomobili nad 3000 cm: I. Kapelj-Vokač na Austro-Daimlerju 6:47. II. Pollicek, inž. Accetto na Chevroletu 7:02 3-5. Avtomobili, sportni, do 1500 cm: I. Herberstein, Maribor, na Fiatu 6:47 2-5. II. Ghizy, Cabar, na Fiatu 6:48 3-5. III. Djokić-Marković, Beograd, na Citroen 7:26. Avtomobili nad 1500 cm: I. Jurca, Postojna, na Fordu 6:09 4-5. — Izven konkurence Savatič, Beograd na Alfa 6:21 2-5.

ADMIRA (DUNAJ) : ILIRIJA 2 : 0 (2 : 0).

Nedeljska revanšna tekma med dunajsko Admiro in Ilirijo je nudila povsem drugačno sliko nego sobotna. Revanšna tekma je bila prav dobro obiskana.

Dunajska Admira, ki je nastopila v nekoliko izpremenjeni postavi ni dosegla svoje sobotne višine. Zlasti je bil indisponiran napad, ki tudi pred golom ni pokazal več prave prodorne moči. Tipična poteza napadalcev Admire je v tem, da streljajo na gol iz neposrednih in povsem sigurnih pozicij, dočim so pri streljanju iz daljave precej nesigurni. V krilski vrsti se je najbolj odlikoval desni krilec, ki je res igralec par excellence. Naravnost odlična pa je obramba in le tej

se imajo gosti zahvaliti, da Ilirija ni dosegla vsaj častnega gola.

Igra Ilirije je bila v nedeljo znatno bolj ša nego v soboto. V napadalni vrsti je nastopil mesto Bregarja talentirani igralec Doberlet, ki je namah oživel prodorno silo tovarišev. Doberlet je še mlad igralec, ima pa vse pogoje, da postane eden najnevarnejših strelcev Ilirije. Spada vsekakor v prvo moštvo, kajti Bregar je za prvotrazredne mednarodne tekme preveč okoren in boječ. Vso pohvalo zasluži krilska vrsta Ilirije, ki je v znatni meri preprečila večji poraz svojega moštva. Tudi obramba je bila dobra in je zlasti Miklavčič ubranil več ostrih in nevarnih strelcev.

Gostje so dosegli le dva gola, ki sta padla v zadnjih minutah prvega polčasa. V drugem polčasu je Ilirija skoraj 20 minut naravnost blokirala vrata nasprotnika, a vse akcije napada je razbila odlična obramba gostov. Defenzivna igra domačinov pa je bila tako izvrstna, da gostje kljub velikemu prizadevanju niso mogli v tem polčasu doseči niti enega gola. Tekmo, ki je bila ves čas sila ostra in mestoma tudi unfair, je sodil dobro g. Vodišek.

DRUGE NEDELJSKE NOGOMETNE TEKME.

Ljubljana: Juniorji Ilirije : S. K. Krakovo 14 : 0. Mladi Ilirijani so pokazali pravo lepo igro.

Zagreb: V soboto in nedeljo je budimpeštanski MTK gostoval v Zagrebu proti dvema kombiniranim moštvoma Zagreba ter obakrat zmagal z 2 : 0. Madžarski prvak kot celota ni napravil najboljšega vtisa.

Dunaj: Prve velike mednarodne tekme jesenske sezone so se odigrale pred velikim številom gledalcev. Izidi so: DFC (Praga) : Spokklub 3 : 0 (0 : 0), MTC. (Budimpešta) : Vienna 3 : 3 (0 : 2), FTC. (Budimpešta) : Simmering 3 : 0 (1 : 0), Rapid : Viktorija Žizkov 3 : 3 (1 : 1).

Gradec: Wacker (Dunaj) : GAK 1 : 0 (1 : 0), Sturm : WAF. (Dunaj) 2 : 0 (0 : 0). Dunajski nogometni sodniki : graški nogometni sodniki 3 : 1 (0 : 1).

Krakov: Hakoah (Gradec) : F. C. Makabi 3 : 2.

Rzeżow: Hakoah (Gradec) : F. C. Bar Kohba 6 : 3.

Prvo kolo nogometnih tekem za kraljev pokal. V nedeljo se je odigralo prvo kolo nogometnih tekem za kraljev pokal, in sicer v Osijeku, Subotici in v Splitu. Tekme so prinesle nekako presenečenje, ker sta odpadla dva najresnejša tekmeča za zmago, Beograd in Zagreb. V Osijeku je reprezentanca tamošnjega podsaveza premagala reprezentanco ZNP, ki je bila sestavljena izključno iz igralcev Haška, s 3 : 2. V Subotici je odnesla zmago tamošnja reprezentanca proti beograjski (kompletno moštvo Jugoslavije) s 3 : 2, a v Splitu je bilo sarajevsko moštvo premagano z 0 : 6. V nadaljnjem tekmovalju ostanejo torej še Osijek, Subotica, Split in Ljubljana. Reprezentanca našega podsaveza igra 14. septembra v Osijeku.

Težkoatletska prireditev S. K. Slovana. V nedeljo se je vršil drugi javni nastop težkoatletske sekcije S. K. Slovana. Poleg drugih svojih zanimivih produkcij je g. Marijan Matijević meril svoje moči tudi s »črno masko«, ki je bila seveda že v drugi minuti premagana. Rokoborba med Tičarjem in Pipenbacherjem je ostala tudi v nedeljo po 40 minutah neodločena. Grško-rimska rokoborba med Banovcem in Miklavčičem je končala v 4 minutah z zmago prvega. V boks je tudi v nedeljo zmagal Vavpotič po točkah nad Weiblom in Valantom.

Klubovo prvenstvo S. K. Danica. S. K. Danica (Ježica) je priredil preteklo nedeljo kolesarsko dirko za letošnje klubovo prvenstvo na 100 km dolgi progi Stožice-Vransko-Stožice. Tudi letošnje prvenstvo je odnesel lanski prvak Gusto Pečnik. Znani dirkač Prošek je imel smolo, ki jo je deloma zakrivil sam. G. Pečnik je prevozil progo v 3 urah 41 min. Sledili so: Mirko Prošek v 3:49:5, S. Ludovik Hvastja v 3:50:4, 4. Ivo Fredih v 3:52:3. Časovno priznanje je dobil Ivan Ramovž. Nežgod ni bilo.

LNP. V sredo, 27. t. m., ob 18. seja poslovnega odbora, ob 19.30 seja kazenskega odbora v Sportni zvezi, Narodni dom. — Tajnik II.

LLAP. V sredo, 27. t. m., ob 20.30 se vrši seja tehničnega odbora v damski sobi kavarne Emona.

LLAP. Danes seja upr. odbora LLAP v damski sobi kavarne Emona. Začetek ob 20. uri. Udeležba vseh odbornikov z ozirom na tekme za prvenstvo Jugoslavije obvezna. — Predsednik.

Daruite za Slajpahov fond!

Vremensko poročilo

Ljubljana 25. avgusta 1924

Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	767.2	10.2	sev. vzh.	več. jasno	23.8
Ljubljana .	14.	766.7	20.2	"	več. oblac.	—
Ljubljana .	21.	766.9	11.2	"	dež	—
Zagreb .	7.	766.6	14.0	jugozapad	jasno	18.0
Beograd .	7.	765.5	13.0	brezvevra	"	20.0
Dunaj .	7.					—
Praga .	7.	763.0	12.0	jugzap.	večin. obl.	1.0
Inomost .	7.					—

V Ljubljani barometer nest. temper. nizka.

Solnce vzhaja ob 5:11, zahaja ob 18:51

Dunajsko vremensko poročilo. V Avstriji je bilo včeraj mnogo padavin, zlasti na Korškem in Južnem Štajerskem. Poleg že imenovanih gg. Barešiča in Hribarja z Vodiškom je vzbujal pozornost zlasti Beograjec Mičič, ki je vozil z navadnim kolesom, na katerem je bil montiran mal motorček. Dosegel je lep čas 7¼ minute. Pripeljal se je na kolesu skozi iz Beograda in se na kolesu tudi vrnil. Pri avtomobilih je bila posebna pozornost obrnjena na gg. Ghizyja, Herbersteina, Jurca in Savatiča, ki so z neverjetno drznostjo in virtuoznostjo sami vodili svoje sportne vozove.

Veridicus

Pater kajetan

Roman po usitih, pisanih in fiskanih virih

17 «Seveda. — Kogar sva srečala, vsakomur sva rekla. Shod je bil za vse.»

«Pa odkod je zvedel gospod učitelj za ta shod? Kolikor jaz vem, Slovenca ne bere, a tudi v Bralnem društvu ga nimate,» je poizvedoval orožnik. To vprašanje mu je bilo najvažnejše, a potajil se je in delal nedolžno radoveden obraz.

«Odkod je zvedel?» je razmišljal Ramovš. «Tega pa res nič več ne vem... Nekdo mu je povedal... A kdo je že bil? — Učitelj se je vračal iz Breznice in na poti domov grede je... Ah, zdaj se spominjam! Gospoda kaplana Svetlina je našel na Grmadi, in tam mu je povedal Svetlin, da med cerkvijo in župniščem že prireajo govorniški oder za jutrišnji shod...»

«Da, da, čudno naključje... Zalosno je le, da trpite največ vi, ki ste na vsej stvari najbolj nedolžni. Pa kako vam gre? Kaj pravi zdravnik? Nevarnosti ni več?...»

Prav prijazno se je poslovil Podbevšek. «Tako rekoč tovarišu» je podal roko, tolažilno je pogladil Manico po rami, želeč ji, da bi se prav kmalu lahko poročila, in odšel je po stezi v rebri in za kamenolomom. Nihče ni niti slutil, kakšen obisk je imel dacar...

Tri dni nato je prejel Prek, predsednik Bralnega društva, brzjavni odlok c. kr. okrajnega glavarstva v Globokem, da se društvo razpušča temeljem § 24. zakona z dne 15. novembra 1867., ker je prekoračilo svoj delokrog.

Istega dne je prejel Janko Svetlin dve zapečateni pismi: v enem poziv knezoškofijskega ordinarijata pred konsistorij, v drugem vabilo sodišča v Globokem kot obtoženec zaradi zločina po § 5. kazenskega zakona.

10. Odpusti nam naše dolge...

Svetlin se ni prav nič vznemiril zaradi poziva pred knezoškofijski konsistorij. Saj ga je pričakoval. Toda kaj naj pomeni obtožba na sodišču, to mu je bilo zagonetno.

Učitelj Grčar pa mu je prišel povedat, da je pozvan kot priča na sodišče v njegovi zadevi. V oklepaju je stal zopet § 5. kazenskega zakona.

Ali kaj določa ta paragraf? V vsem Zalesju ni imel kajpada nihče kazenskega zakona. In govori se kar naravnost o zločinu!

Ugibala sta, kakšen zločin bi naj bil, ki ga je baje zagrešil kaplan, a nista mogla uganiti. Tega vendar ne mislijo na sodišču, da je kaplan Svetlin z gorjačo pobil in z nožem zabodel dacarja Ramovša? Saj ga na shodu ni bilo, nego je uro daleč od Zalesja sedel v revni kmetiški hiši in tolažil bolnika. Šele po shodu so Svetlina poklicali k nezvestnemu Ramovšu, ker so se bali, da izdihne, in so želeli, da ga previde vsaj s poslednjim oljem. Svetlin je priklical Ramovša k zavesti in ga ni previde, ker se je dacar naglo opomogel. Mar je zagrešil s tem zločin?

Grčar se je razburjal:

«Očividno sem pozvan kot priča proti tebi. Vrag ve, kakšno past mi nastavlja. Ako ne vem, kaj naklepajo, lahko iz vsake moje besedice spletejo vrv za tvoj vrat.»

Svetlin pa je ostal miren:

«Vest imam čisto. Storil, rekel ali zapisal nisem prav ničesar, kar bi količkaj ali vsaj oddaleč dišalo po zločinu. Česa se mi je torej bati? Obtožba mora biti pomota, morda je zamenjava imena ali kdove kaj. Pred sodnikom le govori popolno istino. Z njo mi ne moreš škodovati.»

«Tudi v svoji zadevi mislim tako,» je dejal Grčar. «Kaj pa hočejo z disciplinarno preiskavo? Odkdaj ljudski učitelj ne sme nastopati kot državljani ali volilec? Saj nisem menih! In kar sem govoril, za to imam celo tropo prič. Povedal sem sicer reško, a dostojno. Mar se politikujočim župnikom niti na javnem shodu ne sme več ugovarjati, dasi potvarjajo resnico in natočujejo? — Trata za cerkvijo vendar ni več božji hram in iz farovških desk zbliti govorniški oder pred farovško kuhinjo tudi

menda ni prižnica? — Okrajni šolski nadzornik Vrabec nam je pač po ukazu ljubljanskega višjega šolskega sveta prepovedal vsakršno nadaljnje politično udejstvovanje. Menda se boje, da se pojdemo zdaj za revanžo pretepat po shodih. Toda mi nismo klerikaleci, ki jim je argument gorjača in dokaz nož. Na očeh sem čital Vrabcu, da je govoril proti lastnemu prepričanju in da mu je moja disciplinarna preiskava gola formalnost. Ali neka koncesija, ki naj nameče nekemu peska v oči? — Zgoditi se mi ne more prav nič... Hm, morda mi izreko vendarle grajo? Pa naj jo! Vržem jo v koš.»

Oba sta si bila v svesti, da jima ni mogoče do živega, saj sta nedolžna.

Potem pa sta zvedela, da je «Bralno društvo» razpuščeno in da so prejeli pozivnice na sodišče tudi nadučitelj Strojcar, obe učiteljici, Rotarjeva Manica, Prek, Tičar in celo bolni dacar. Jasno je bilo, da so bili povabljeni tudi župnikovi somišljeniki, torej priče z nasprotni strani.

Tedaj je postalo tudi Svetlinu nekam tesno. Stvar zavzema čudne dimenzije in vendar ni tako brezpomembna...

V ponedeljek zjutraj sta se Svetlin in Grčar skupaj odpeljala z vozom do železniške postaje in dalje z železnico do Globokega. Vso pot sta bila redkobesedna. Negotovost je pritisкала nanju.

«Se nikoli nisem sedel na zatožni klopi,» je dejal Svetlin, ko sta korakala s kolodvora proti mestu. «In kar prvič sedem nanjo zaradi zločina, o katerem naj priča cela vrsta oseb!»

«Skočiva k odvetniku Zonti, da nama prečita tisti paragraf!» se je spomnil učitelj. «Prijetelja sva... tistih par vrst nama že pokaže brezplačno.»

Šla sta, a odvetnik je bil že na sodišču in pisarna je bila zaprta. Molče sta stopala dalje. Ta neizgovorna je potrla, kakor migljaj usode.

Ob devetih je imel priti Grčar, ob desetih Svetlin. Šla sta do sodišča skupaj, pred stopnicama pa sta se ločila.

Zbirajte za sokolski Tabor!

Gornjeradgonska občinska opekarniška podjetja razpisujejo mesto

opekarniškega poslovodje

ki je povsem samostojen ter ima že večletno tehnično kakor tudi komercialno prakso.

Tozadavne ponudbe z natančno navedbo dosedanjega službovanja, s prepisi izpričeval in natančno navedbo mesečnih službenih zahtevkov, oziroma prejemkov je čimprej vposlati na naslov: Županstvo trga Gornje Radgone. 4534/a

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico, r. z. z o. z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih
Mestni trg št. 6 v Ljubljani Mestni trg št. 6
Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po

8%

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi višje po dogovoru. Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur. 1115/a

Oglas.

Uprava državnih monopolov v Beogradu potrebuje za vskladiščenje 12 do 15 milijonov kg soli

eno ali dve skladišči v Ljubljani

odnosno njeni okolici v bližini kolodvora. Zakup ima trajati najmanj dve leti.

Ponudbe prejema in daje nadaljnje informacije Oblasna monopolska Uprava v Ljubljani v uradnih prostorih tobačne tovarne.

Oblasna monopolska Uprava v Ljubljani
dne 22. avgusta 1924. 4539 a

Zahvala.

Vsem, ki so me tolažili ob bridki uri in ki so spremili mojega ljubljenežega moža na zadnji poti, bodi izrečena tem potem moja najsrčnejša zahvala. Posebno zahvalo moram izreči tovarišema nadučitelju L. Levstiku in nadučitelju J. Golobu za krasna nagrobna govora, tovarišem pevcem za genljivo petje in vsem tovarišem in tovarišicam, ki so prihiteli v slabem vremenu od daleč, kakor tudi lovskim sodrugom pokojnikovim.

Studenc pri Sevnici, dne 23. avgusta 1924.

Dragica Grlic-Dostalova
z otroci.

4532/a

V lastnem interesu

vseh jugoslovanskih trgovcev je, da posetijo

VZORČNI

VELESEJEM V PRAGI

21. do 28. septembra 1924

kjer se jim nudi najugodnejša prilika, da stopijo v direktni stik z bogato češkoslovaško industrijo in trgovino.

Znižana vožnja po jugoslovanskih železnicah 50%, po češkoslovaških železnicah 30%.

19. septembra skupen izlet jugosl. trgovcev.

Sejmska legitimacija služi kot vizum za potovanje v češkoslovaško.

Cena legitimacije 20 Din.

Pojasnila in legitimacije daje:

Češkoslovaški konzulat
Ljubljana, Breg.

Aloma Company
Ljubljana, Kongresni trg.

Od čudotvornog djelovanja

na ljepotu i bujnost kose je

Dr. Dralle'ova

«Brezova voda»

Pokušajte jedanput pa ćete uvijek rabiti. Dobiva se svagdje. Glavno skladište za preprodavaoce

ISIS d. d., odio Georg Dralle, Zagreb
Palmotićeva ulica 66. 1104a

Inserirajte v „Jutru“!

Najiskrenejšo zahvalo

izreka tem potem podpisani v svojem in svojih otrok imenu vsem onim, ki so trumoma hodili kropit njegovo nepozabno ženo

Julijano.

Na prvem mestu bodi izrečena najsrčnejša zahvala gosp. dr. Černetu iz Zagrebske vneučiliške klinike, ki se je trudil noč in dan, da je lajšal pokojnici trpljenje, kakor tudi blagorodni gospe Černetovi za nadvse požrtvovalno postrežbo. — Iskrena hvala gosp. sodnemu svetniku dr. Krajcu, ki je stal družini ob strani v urah največje bridkosti. — Zahvaljujem se pred gosp. domačemu župniku Čoku, ki je pokojnico pokopal, pred gg. duh. svetnikom Aljažu in Lavtizarju ter čast. gg. kapl. Klemenčiču in Kresu za asistenco. — Presrečna hvala cerkvenemu pevskemu zboru in Kranjskogorskim pevcem za pretresljivi žalostinki kakor tudi gosp. nadučitelju Sabecu za v srce segajoči govor. — Zahvaljujem se gosp. poslaniku Pogačniku, kr. uradništvu in drugim akademskim osebam, orožništvu, oddelku finančne kontrole itd. ter ogromnemu številu občanov, ki so spremili blagopokojno k večnemu počitku. — Končno najlepša hvala darovalcem krasnih vencev in cvetlic.

V Kranjski gori, dne 25. avgusta 1924.

4533/a

Josip Lavtizar.

Delavski (trapistovski) sir

4536/a

v blebkih po približno 1'50 do 4 kg nudijo p. n. trgovcem po ceni 15 Din za kilogram
Združene mlekarne d. d. v Ljubljani.

Zastopnika

za parfumerijsko in kosmetično stroko

išče za Slovenijo

„AMBRA“

ZAGREB, Gajeva ulica 47.

Sirarja

z nastopom službe takoj išče „Mlekar-ka udruga“ Virovitica

4524a

Parni stroj

sistem Höcker, 25 konjskih sil, z novimi cerami v zelo dobrem stanju, se poceni proda zaradi premenjave pogona. Ravnotam se proda v dobrem stanju se nahajajoči elektromotor. 150 volt, 73 amper, 955 obratov v minuti, fabrikat: Allg. Elek.-G., Deutschland.

Vprašanja na naslov: Nikola Heimbach, Nakovo (Banat) 4432a

Išče se stojič parni kotel

rahljen in dobro ohranjen velikosti do 5 atm. pritiska 15 do 20 m² površine. — Oferte na: Fabrika sapuna, Djurković & Ristić, Kruševao 4497

V najem se odda s 1. oktobrom t. l.

prvovrsten lokal

s skladišči in stanovanjem za trgovino z mešanim blagom.

Več se izve pri trdku

SLAPAR & VIDIC,

Lukovica pri Domžalah. 4530-a

FINANCIRAMO

manjša dobičkanosna, že obstoječa podjetja v mestu ali na deželi. Posamezne vloge ne naj 100 000 Din. Sodelovanje le v komercialnem vodstvu. Ponudbe se prosijo pod „Manjša podjetja“ na upravo „Jutra“.

4.01a

Dynamo

3 1/2 HP, 220 voltov, popolnoma nov, se ugodno proda. Istotam sta na prodaj dva pletilna stroja, večja zaloga volnenih maj, sviterjev, konjskih odev (kocov) in domačega suknja. — Poizve se v gostilni

Franco Triplat

Moste štev. 24, pošta Zirovnica. 4511 a

Globoko potrti naznanjamo, da je naš nepozabni soprog in oče, gospod

Josip Godić

posestnik v Petrovčah

dne 23. avgusta ob 6. uri zvečer preminul v celjski bolnici.

Pogreb se je vršil v ponedeljek 25. avgusta ob 5. uri popoldne na žalskem pokopališču.

Celje, dne 25. avgusta 1924.

Zalujoča žena in otroci